

Dato: 29. juni 2020
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Malene Lynggaard
Sagsnr.: 2019-490-0134
Dok.: 1262659

Udkast til

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejelov for Grønland

(Styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser)

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, § 1 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, § 2 i lov nr. 168 af 27. februar 2019 og § 1 i lov nr. 1427 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 113, *stk. 3*, ændres »kan endvidere« til: »skal«.
2. I § 119 indsættes efter 1. pkt.:
»Forurettede i kriminalsager har ret til at overvære et retsmøde, der afholdes for lukkede døre, medmindre dørlukningens formål taler imod det.«
3. I § 127, *stk. 1*, ændres »§ 119, 2. pkt.« til: »§ 119, 3. pkt.«
4. I § 141, *stk. 3, 1. pkt.*, indsættes efter »forsvarlig«: », herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor«.
5. Efter § 163 indsættes i *kapitel 12*:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

»§ 163 a. Politiet eller anklagemyndigheden underretter retten, hvis der er behov for særlig hensyntagen i forbindelse med et vidnes møde i en kriminalsag. Retten bistår i fornødent omfang vidnet.«

6. § 314, stk. 1, affattes således:

»Ved påtaleopgivelse eller tiltalefracfald underrettes den sigtede, den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende. Det samme gælder andre, der må antages at have en rimelig interesse heri.«

7. I § 333 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Når særlige omstændigheder taler for det, kan retten efter anmodning beskikke en bisidder for forurettede, selv om lovovertrædelsen ikke er omfattet af stk. 1.

Stk. 3. Er forurettede afgået ved døden som følge af forbrydelsen, kan retten efter anmodning beskikke en bisidder for forurettedes nære pårørende, når særlige hensyn taler for det, og betingelserne efter § 333, stk. 1 og 2, er opfyldt.«

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 4-7.

8. I § 333, stk. 2, 1. pkt., der bliver stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »forurettede«: »eller, hvis forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, forurettedes nære pårørende«.

9. I § 333, stk. 3, der bliver stk. 5, indsættes efter »forurettedes«: »eller, hvis forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, den forurettedes nære pårørendes«.

10. *Overskriften* for § 336 affattes således:

»*Vejledning og information af forurettede*«.

11. § 336 affattes således:

»§ 336. Politiet og anklagemyndigheden vejleder i fornødent omfang den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden, den forurettedes nære pårørende om vedkommendes retsstilling, herunder adgangen til at gøre et civilt krav gældende under kriminalsagen, jf. § 334, og adgangen til at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 3.

Stk. 2. Politiet og anklagemyndigheden vejleder endvidere i fornødent omfang vedkommende om sagens forventede forløb og informerer om sagens gang.

Stk. 3. Justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger dertil, fastsætter nærmere regler om vejlednings- og informationspligten efter stk. 1 og 2, herunder om at det skal fremgå af sagen, at der er givet vejledning efter stk. 1 og 2.«

12. Efter § 336 indsættes i *kapitel 33*:

»§ **336 a.** Politiet eller anklagemyndigheden underretter den forurettede om den rejste tiltale. Er forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende.

Stk. 2. Politiet eller anklagemyndigheden underretter den forurettede om tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis den forurettede har anmodet om det. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende, hvis vedkommende har anmodet om det. Underretning kan undlades, hvis den forurettede eller den forurettedes nære pårørende skal møde som vidne.

Stk. 3. Politiet eller anklagemyndigheden underretter den forurettede om en anke, hvis den forurettede har fremsat anmodning efter stk. 2. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende om en anke, hvis vedkommende har fremsat anmodning efter stk. 2.

Stk. 4. Politiet eller anklagemyndigheden underretter den forurettede om en sags genoptagelse, hvis forurettede har fremsat anmodning efter stk. 2. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende om en sags genoptagelse, hvis vedkommende har fremsat anmodning efter stk. 2.

§ **336 b.** I sager, hvor der er afsagt dom om anbringelse i anstalt, jf. kriminallovens kapitel 31, for en grovere overtrædelse af kriminalloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, eller en seksualforbrydelse, underrettes den forurettede efter anmodning om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse samt om eventuel undvigelse, hvis den dømte har været tilbageholdt før dom og ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse. I sådanne tilfælde underrettes den forurettede desuden efter anmodning, hvis gerningsmanden under afsoning og på institutionens område med institutionens viden medvirker i optagelserne til et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland, hvori den pågældende har en fremtrædende rolle, eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad. Det samme gælder ved medvirken i optagelserne af et sådant tv- eller radioprogram eller interview uden for in-

stitutionens område i tilfælde, hvor institutionen har meddelt tilladelse til udgang med viden herom. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende efter anmodning. Underretning kan afslås, hvis væsentlige hensyn til gerningsmanden taler for det.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis der er afsagt dom til særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, jf. kriminallovens § 157, dom til forvaring efter kriminallovens § 161 eller dom til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark efter de tidligere gældende regler.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om underretningsordningen, herunder om at afgørelser ikke kan påklages til en højere administrativ myndighed, og at persondatalovens bestemmelser om oplysningspligt ikke finder anvendelse i forhold til den dømte.«

13. § 337, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3* Afvises anmeldelsen, underrettes forurettede eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende. Det samme gælder andre, der må antages at have en rimelig interesse heri. Afgørelsen kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.«

14. § 448 affattes således:

»§ 448. Retten kan efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen træffe afgørelse om

- 1) nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter § 113, stk. 3,
- 2) dørlukning efter §§ 114-115,
- 3) referatforbud efter § 120,
- 4) navneforbud efter § 123,
- 5) hvordan og ved hvem afhøring af et barn under 15 år eller en person, der er blevet videoafhørt, skal ske, jf. § 155, stk. 3,
- 6) at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, jf. § 458, stk. 1.

Stk. 2. Anklagemyndigheden skal senest samtidig med indlevering af bevisfortegnelsen underrette forsvareren og retten om, hvorvidt der foreligger sådanne spørgsmål som nævnt i stk. 1.«

15. Efter § 478 indsættes i *kapitel 39*:

»§ 478 a. Retten underretter den forurettede og andre, der har fremsat et civil krav i en kriminalsag, om rettens afgørelse om kravet. I øvrigt med-

deler retten den forurettede en udskrift af dommen, hvis den forurettede har anmodet om det.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den [...].

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	9
2. Lovforslagets hovedpunkter	10
2.1. Vejledning og information	10
2.1.1. Gældende ret	10
2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	11
2.2. Underretning og klageadgang	13
2.2.1. Gældende ret	13
2.2.1.1. Afvisning af anmeldelse og påtaleopgivelse	13
2.2.1.2. Tiltalerejsning	14
2.2.1.3. Tiltalefrafald	14
2.2.1.4. Underretning om retsmøder, anke og genoptagelse	15
2.2.1.5. Underretning om dommen	15
2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	15
2.2.2.1. Indledning	15
2.2.2.2. Afvisning af anmeldelse og påtaleopgivelse	15
2.2.2.3. Tiltalerejsning	16
2.2.2.4. Tiltalefrafald	17
2.2.2.5. Underretning om retsmøde, anke og genoptagelse	17
2.2.2.6. Underretning om dommen	19
2.3. Beskikkelse af en bistandsbisidder	20
2.3.1. Gældende ret	20
2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	21
2.4. Forurettedes adgang til at være til stede under retsmøder	23
2.4.1. Gældende ret	23
2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	24
2.5. Beskyttelse af vidner ved disses afgivelse af forklaring	25

2.5.1. Gældende ret	25
2.5.1.1. Særlig hensyntagen til vidnet	25
2.5.1.2. Udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder	26
2.5.1.3. Muligheden for at kunne træffe forhåndsafgørelse	27
2.5.1.4. Afhøring via fjernkommunikation med billede	27
2.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	28
2.5.2.1. Særlig hensyntagen til vidnet	28
2.5.2.2. Udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder	29
2.5.2.3. Muligheden for at kunne træffe forhåndsafgørelse	30
2.5.2.4. Afhøring via fjernkommunikation med billede	31
2.6. Underretning ved udgang og løsladelse mv.	33
2.6.1. Gældende ret	33
2.6.1.1. Udgang og løsladelse mv.	33
2.6.1.1.1. Udgang fra afsoning	33
2.6.1.1.2. Prøveløsladelse og løsladelse efter udstået foranstaltning mv.	35
2.6.1.1.3. Ophør af foranstaltninger af frihedsberøvende karakter og udgang til foranstaltningsdømte	36
2.6.1.1.4. Udgang for og løsladelse af forvaringsdømte	38
2.6.1.1.5. Dømtes medvirken i optagelsen af et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland eller i et grønlandsk portrætinterview under afsoningen	41
2.6.1.2. Underretning af forurettede, når dømte skal på udgang, løslades eller under afsoningen medvirker i optagelsen af et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad	42
2.6.1.2.1. Forvaltningsloven	42
2.6.1.2.2. Persondataloven	43
2.6.1.2.3. Praksis	44
2.6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	45
2.6.2.1. Underretningsordningen	45
2.6.2.2. Forholdet til anden regulering	50

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.....	52
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	53
5. Administrative konsekvenser for borgerne	53
6. Miljømæssige konsekvenser	53
7. Forholdet til EU-retten	53
8. Eventuelle andre konsekvenser af lovforslaget.....	53
9. Hørte myndigheder og organisationer mv.....	53
10. Sammenfattende skema.....	53

1. Indledning

Det er vigtigt, at ofre for forbrydelser ydes en stærk og vidtgående beskyttelse, og at der tages særlige hensyn til ofrene i forbindelse med gennemførelse af kriminalsager mod gerningsmænd. Det er med til at vise, at samfundet tager ofret alvorligt og anerkender den krænkelse, som vedkommende har været udsat for.

Justitsministeriet ønsker på den baggrund at styrke retsstillingen for forurettede eller dennes nære pårørende, hvis den forurettede er afdød ved døden, i kriminalsager i Grønland.

Styrkelse af indsatsen over for ofre og pårørende er også en høj prioritet for Naalakkersuisut, som i Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022 (*Killiliisa – lad os sætte grænser*) har som målsætning, at ofre og pårørende, der har behov for hjælp i forbindelse med seksuelle overgreb, skal tilbydes bedre støtte, rådgivning og behandling.

Lovforslaget er udarbejdet som led i regeringens og Grønlands Selvstyres arbejde med at udvikle danske ansvarsområder i Grønland. Det følger således af det politiske forståelsespapir af 25. juni 2019 mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten, at regeringen ønsker et ligeværdigt, positivt og styrket partnerskab i Rigsfællesskabet baseret på tillid og gensidig respekt, og at regeringen i fællesskab med Grønland og Færøerne vil udvikle danske ansvarsområder.

Lovforslaget bygger på fire ændringer af den danske retsplejelov, der blev gennemført ved henholdsvis lov nr. 517 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser), lov nr. 412 af 9. maj 2011 om ændring af retsplejeloven og offererstatningsloven (Underretning ved udgang og løsladelse mv. og udvidelse af fristen for politianmeldelse ved erstatning fra staten til ofre for forbrydelser), lov nr. 629 af 12. juni 2013 (Udvidelse af ordning om underretning af forurettede og styrkelse af rammerne for behandling af ansøgninger om offererstatning) og lov nr. 709 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner). Lov nr. 517 af 6. juni 2007 byggede på Straffeplejeudvalgets betænkning nr. 1485/2006 om forurettedes processuelle retsstilling i straffesager.

Lovforslaget har for det første til formål at styrke forurettedes processuelle retsstilling i kriminalsager bl.a. ved, at der foreslås indført en generel vej-

ledningspligt for politiet og anklagemyndigheden over for forurettede eller dennes efterladte nære pårørende. Desuden foreslås det, at forurettede eller dennes efterladte nære pårørende skal underrettes om afgørelser om afvisning af anmeldelser, påtaleopgivelser, tiltalefrafald, tiltalerejsning og tid og sted for hovedforhandlingen. Hvis en sag ankes eller genoptages, skal forurettede eller forurettedes nære pårørende efter anmodning ligeledes underrettes herom.

Lovforslaget har for det andet til formål at styrke indsatsen over for ofre for forbrydelser ved at udvide den forurettedes mulighed for at blive underrettet, når gerningsmanden kommer på fri fod eller under afsoningen medvirker i optagelsen af et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad.

Lovforslaget har endelig til formål at øge beskyttelsen af vidner i kriminalsager. Det foreslås således, at retterne fremover skal nægte bestemte personer og grupper adgang til et retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part, og at retten på forhånd skal kunne træffe afgørelse herom. Herudover udvider lovforslaget mulighederne for at afgive forklaring som vidne ved anvendelse af fjernkommunikation med billede i tilfælde, hvor særlige hensyn til vidnet taler for det.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Vejledning og information

2.1.1. Gældende ret

I forvaltningsloven, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985, som ændret senest ved lov nr. 347 af 6. juni 1991, og som sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 1188 af 27. december 1994 er der i § 7 fastsat en pligt for forvaltningsmyndigheder til at yde vejledning og bistand til borgere, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde.

Det følger derudover af god forvaltningsskik – og i visse tilfælde også af en ulovbestemt retsgrundsætning – at forvaltningsmyndighederne efter omstændighederne også må vejlede på eget initiativ.

Efter retsplejelovens § 336, stk. 1, skal politiet vejlede om adgangen til at gøre et civilt krav gældende. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 305 af

30. april 2008. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, s. 1456), at vejledningsforpligtelsen både omfatter adgangen til at gøre kravet gældende under kriminalsagens behandling og oplysning om, hvordan den forurettede kan gøre kravet gældende under en civil sag, hvis retten afviser at afgøre kravet under kriminalsagen.

Efter retsplejelovens § 336, stk. 2, skal politiet desuden vejlede om muligheden for at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet (Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser) og i den forbindelse udlevere et ansøgningskema. Politiets vejledningsforpligtelse fremgår ligeledes af § 10, stk. 3, i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, som er sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 472 af 25. september 1984 og ændret senest ved anordning nr. 250 af 20. marts 2017.

Det skal fremgå af sagen, at der er givet vejledning efter § 336, stk. 1 og 2, jf. § 336, stk. 3. Vejledningen skal først og fremmest gives til den, der er forurettet i en voldssag. I tilfælde, hvor forurettede som følge af forbrydelsen er afgået ved døden, vil der efter omstændighederne kunne være adgang for de efterladte til at opnå erstatning, herunder forsørgertabserstatning, fra Erstatningsnævnet. I disse tilfælde vil politiets vejledning derfor skulle gives til de efterladte.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser) blev der i den danske retsplejelov indført en bestemmelse om, at politiet og anklagemyndigheden er forpligtet til i fornødent omfang at vejlede og informere forurettede i straffesager.

Lovforslaget byggede på Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1485/2006 om forurettedes processuelle retsstilling i straffesager.

Det fremgår af betænkningens afsnit 4.3.1, at Strafferetsplejeudvalget fandt, at der var anledning til at sætte *yderligere fokus på vejledning og information* over for forurettede i straffesager. Det fremgår endvidere af betænkningen, at forurettede i dag må antages at have et betydeligt behov for at kunne få fyldestgørende vejledning om sin retsstilling og modtage en grundlæggende orientering om sagens forventede forløb og dens praktiske gang, herunder hvis en sag af den ene eller anden grund ikke kan afsluttes inden for

sædvanlig sagsbehandlingstid. Det anføres videre, at den forurettede ofte vil være uden nærmere forhåndskendskab til, hvordan sagsgangen er i en straffesag, og at manglende kendskab til en straffesags forløb efter udvalgets opfattelse let kan skabe en øget usikkerhed og sårbarhed hos den forurettede. Det anføres herudover, at der derfor i en række sammenhænge er et udstrakt behov for vejledning og information til den eller de forurettede i forbindelse med straffesagens behandling.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2007, også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås således, at der – som supplement til de gældende forvaltningsretlige regler og reglerne i retsplejeloven om politiets vejledningsforpligtelse i forhold til adgangen til at gøre et civilt krav gældende og muligheden for at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet – indføres en generel vejledningsforpligtelse for politiet og anklagemyndigheden i kriminalsager.

Efter den foreslåede bestemmelse skal den forurettede bl.a. vejledes om sin retsstilling. Heri ligger, at den forurettede bl.a. skal vejledes om vedkommendes rettigheder og pligter som vidne under kriminalsagen og – hvor de konkrete forhold i sagen giver anledning til det – om reglerne om aktindsigt i kriminalsagen.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre yderligere ændringer i forhold til de gældende regler i retsplejeloven om politiets vejledningsforpligtelse i forhold til adgangen til at gøre et civilt krav gældende og muligheden for at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet, end tilføjelsen om at forpligtelsen er delt mellem politiet og anklagemyndigheden.

Det foreslås endvidere, at den forurettede skal vejledes om sagens forventede forløb. Der skal således i fornødent omfang vejledes om væsentlige forhold med hensyn til sagens videre behandling. Det vil sige, at der – så vidt det er muligt at forudse – skal ydes fornøden vejledning om, hvordan sagens videre forløb kan forventes at blive.

Det foreslås herudover, at politiet og anklagemyndigheden skal informere den forurettede om sagens gang. Det indebærer, at den forurettede i fornødent omfang skal informeres om væsentlige skridt, som er taget i sagen, f.eks. i form af anholdelse, tilbageholdelse eller tilvejebringelse af tidskrævende undersøgelser og lignende. Den forurettede skal også i fornødent omfang orienteres, hvis behandlingen af kriminalsagen trækker særligt ud.

Det foreslås endvidere, at vejlednings- og informationsforpligtelsen også vil omfatte forurettedes nære pårørende, hvis forurettede er afdøet ved døden, og hvis der er et konkret behov herfor. Det er en forudsætning, at politiet er bekendt med, at der er en nær pårørende til den afdøde forurettede.

For så vidt angår vejlednings- og informationsforpligtelsen over for forurettedes efterladte bemærkes det, at forurettedes efterladte kun i helt særlige tilfælde vil have samme behov for vejledning og information som forurettede. Det må endvidere antages, at der primært vil være et sådant behov i sager, hvor den forurettede er afdøet ved døden som følge af forbrydelsen.

Det foreslås endvidere, at den nærmere fastlæggelse af vejlednings- og informationsforpligtelsen sker ved administrativt fastsatte regler. Disse regler bør udformes fleksibelt, således at udstrækningen af vejlednings- og informationsforpligtelsen beror på behovet i det enkelte tilfælde, herunder ikke mindst i lyset af lovovertrædelsens karakter, idet der f.eks. normalt vil være et større behov for vejledning i en sag om vold eller seksualforbrydelse end i en sag om butikstyveri.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 11, samt bemærkningerne hertil.

2.2. Underretning og klageadgang

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Afvisning af anmeldelse og påtaleopgivelse

Efter retsplejelovens § 337, stk. 2, afviser politiet anmeldelser af lovovertrædelser, hvis der ikke findes grundlag for at indlede efterforskning.

Hvis politiet afviser en anmeldelse underrettes de, der må antages at have rimelig interesse heri, om afvisningen, jf. retsplejelovens § 337, stk. 3. Afgørelsen kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65. Tilsvarende gælder, hvis politiet indstiller efterforskningen efter retsplejelovens § 338, stk. 3, 1. pkt., jf. § 338, stk. 3, 3. pkt.

Efter retsplejelovens § 314, stk. 1, underrettes sigtede og andre med rimelig interesse heri om afgørelser om påtaleopgivelse.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, s. 1444-1445), at den personkreds, som er omfattet af retsplejelovens § 314, stk. 1, foruden den sigtede først og fremmest udgøres af den forurettede i sagen, der som følge af en væsentlig og individuel interesse i sagen i alle tilfælde skal underrettes om, at forfølgningen opgives. Hvis anmelderen er en anden end den forurettede, vil det afhænge af en konkret vurdering af vedkommendes tilknytning til sagen, om der også over for denne skal ske underretning.

En afgørelse om påtaleopgivelse kan efter retsplejelovens § 314, stk. 2, påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

2.2.1.2. Tiltalerejsning

Efter retsplejeloven er der ikke pligt til at underrette den forurettede om tiltalerejsning. I Grønlands Politi er der dog fast praksis for, at forurettede underrettes, når der rejses tiltale i sagen.

Forurettede kan ikke påklage en afgørelse om tiltalerejsning, medmindre den tillige indeholder en påtaleopgivelse.

2.2.1.3. Tiltalefrafald

Efter retsplejelovens § 314, stk. 1, underrettes den sigtede og andre med rimelig interesse heri om afgørelser om tiltalefrafald.

Foruden den sigtede udgøres den personkreds, som er omfattet af retsplejelovens § 314, stk. 1, først og fremmest af den forurettede i sagen, der som følge af en væsentlig og individuel interesse i sagen i alle tilfælde skal underrettes om, at forfølgningen opgives jf. bemærkningerne til § 314, stk. 1 (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, s. 1444-1445). Hvis anmelderen er en anden end den forurettede, vil det afhænge af en konkret vurdering af vedkommendes tilknytning til sagen, om der også over for denne skal ske underretning.

En afgørelse om tiltalefrafald kan efter retsplejelovens § 314, stk. 2, påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

Klageadgangen efter stk. 2, omfatter – i overensstemmelse med den persongruppe, som skal modtage underretning efter stk. 1 – den sigtede og andre med rimelig interesse heri om afgørelser om tiltalefrafald.

2.2.1.4. Underretning om retsmøder, anke og genoptagelse

Retsplejeloven indeholder ikke en almindelig bestemmelse om, at forurettede skal underrettes om retsmøder.

Forurettede underrettes i sagens natur om afholdelse af retsmøder, hvor den pågældende skal afgive vidneforklaring. Der er ikke praksis for, at forurettede underrettes om retsmøder, hvor forurettedes erstatningskrav kan fremsættes og påkendes.

Retsplejeloven indeholder ikke en almindelig bestemmelse om, at forurettede skal orienteres om en eventuel anke eller begæring om genoptagelse.

2.2.1.5. Underretning om dommen

Retsplejeloven indeholder ikke regler om underretning af forurettede om kriminalsagens udfald. I tilfælde, hvor retten har taget stilling til en erstatningspåstand, er det praksis, at politiet underretter den forurettede om retens afgørelse.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.2.1. Indledning

Ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser) blev der indført en række regler i den danske retsplejelov, der havde til formål at styrke ofres retsstilling i forhold til underretning og klageadgang i forbindelse med konkrete straffesager. Lovændringen byggede på Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalgs betænkning nr. 1485/2006 om forurettedes processuelle retsstilling i straffesager.

2.2.2.2. Afvisning af anmeldelse og påtaleopgivelse

Ved ændringen af den danske retsplejelov i 2007 blev der i retsplejeloven indført en bestemmelse om, at den forurettede skal underrettes om afgørelser om henholdsvis påtaleopgivelse og afvisning af anmeldelse. Med bestemmelsen blev endvidere forurettedes klageadgang med hensyn til sådanne afgørelser præciseret. Formålet med lovændringen var at skabe større klarhed om forurettedes rettigheder i straffesager.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2007, også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås derfor, at der i retsplejelovens § 314, stk. 1, og § 337, stk. 3, indsættes en udtrykkelig bestemmelse om, at den forurettede skal underrettes om afgørelser om henholdsvis påtaleopgivelse og afvisning af anmeldelse. Heraf følger også, at forurettedes klageadgang med hensyn til sådanne afgørelser præciseres i loven.

Det foreslås endvidere, at forurettedes nære pårørende skal underrettes, hvis forurettede er afdød ved døden, og at de pågældende i givet fald skal have klageadgang. Dette gælder, uanset om dødsfaldet skyldes den pågældende lovovertrædelse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 og nr. 13, samt bemærkningerne hertil.

2.2.2.3. Tiltalerejsning

Ved ændringen af den danske retsplejelov i 2007 blev der i retsplejeloven indført en bestemmelse om, at den forurettede skal underrettes om, at der er rejst tiltale i straffesagen. På tidspunktet for lovændringen var dette fast praksis i politi- og anklagemyndigheden, og formålet med lovændringen var således at skabe større klarhed om forurettedes retsstilling i straffesager.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2007 også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås således, at der indsættes en bestemmelse om, at den forurettede skal underrettes om, at der er rejst tiltale i kriminalsagen. En sådan bestemmelse vil være i overensstemmelse med gældende praksis.

Det foreslås endvidere, at forurettedes nære pårørende skal underrettes, hvis forurettede er afdød ved døden.

Der er efter den foreslåede bestemmelse ikke pligt til at underrette forurettede på en bestemt måde. Underretning kan således f.eks. ske ved at sende en kopi af anklageskriftet til den forurettede eller ved at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om den rejste tiltale, samtidig med at sagen sendes til retten. Det er forudsat, at hvis der sendes en kopi af anklageskrif-

tet, skal eventuelle forhold, som ikke vedrører den forurettede, udgå. Dette gælder også den tiltaltes personnummer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12, samt bemærkningerne hertil.

2.2.2.4. Tiltalefrafald

Ved ændringen af den danske retsplejelov i 2007 blev der endvidere indført en bestemmelse om, at der skal gives underretning til forurettede eller forurettedes efterladte nære pårørende om afgørelser om tiltalefrafald.

Baggrunden for lovændringen var, at Strafferetsplejeudvalget og Justitsministeriet fandt, at forurettede har en væsentlig interesse i at blive underrettet i tilfælde, hvor en straffesag bliver afgjort med et tiltalefrafald, uanset at forurettede ikke kan påklage en afgørelse om tiltalefrafald.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2007 også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås således, at der i retsplejeloven indsættes en bestemmelse om, at der skal gives underretning til forurettede om afgørelser om tiltalefrafald, og at forurettedes efterladte nære pårørende skal underrettes, hvis forurettede er afgået ved døden.

Der er ikke efter den foreslåede bestemmelse pligt til at underrette forurettede (eller forurettedes efterladte nære pårørende) på en bestemt måde. Underretning kan således bl.a. ske ved at sende en kopi af afgørelsen eller ved at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om afgørelsen. Omfanget af oplysninger i underretningen vil således kunne tilpasses, hvis der f.eks. gør sig særlige hensyn gældende.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6, samt bemærkningerne hertil.

2.2.2.5. Underretning om retsmøde, anke og genoptagelse

Ved ændringen af den danske retsplejelov i 2007 blev der indført en bestemmelse om, at forurettede eller forurettedes efterladte nære pårørende skal underrettes om tid og sted for hovedforhandlingen, hvis forurettede eller forurettedes efterladte nære pårørende over for anklagemyndigheden har anmodet om det.

Endvidere blev der indsat en bestemmelse om, at forurettede eller forurettedes efterladte nære pårørende skal underrettes om, at en sag er anket eller genoptaget, hvis forurettede eller forurettedes efterladte nære pårørende har anmodet om at blive underrettet om hovedforhandlingen.

Det fremgår af betænkning nr. 1485/2006 om forurettedes processuelle retsstilling i straffesager, som lå til grund for lovforslaget, at Strafferetsplejeudvalget fandt, at det er tvivlsomt, om de forurettede i praksis normalt vil være interesseret i automatisk at blive underrettet om retsmøder i straffesagen, men at der uden for de tilfælde, hvor det allerede efter gældende praksis blev givet underretning om retsmøder, kan være behov for underretning, hvis den forurettede ønsker det – f.eks. af almindelig interesse for at følge sagen i retten. Strafferetsplejeudvalget fandt på den baggrund, at en forurettet, der ønsker at overvære hovedforhandlingen i sagen, bør have mulighed for at anmode om at blive underrettet om tid og sted for hovedforhandlingen. Justitsministeriet var enig i udvalgets overvejelser.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2007, også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås således, at der indsættes en bestemmelse i retsplejeloven om, at forurettede skal underrettes om tid og sted for hovedforhandlingen, hvis forurettede over for politiet har anmodet om det.

Anmodningen vil kunne fremsættes over for politiet eller anklagemyndigheden, efter at forurettede har modtaget underretning om tiltalen mv., idet det forudsættes, at forurettede vejledes om denne mulighed.

Hvis forurettede er afgået ved døden, bør forurettedes nære pårørende efter anmodning underrettes om tid og sted for hovedforhandlingen. Dette gælder, uanset om dødsfaldet skyldes den pågældende lovovertrædelse.

Det foreslås endvidere, at der indføres en bestemmelse om, at forurettede eller forurettedes efterladte nære pårørende underrettes om, at en sag er anket eller genoptaget. Underretningspligten foreslås begrænset til de tilfælde, hvor den forurettede eller den forurettedes efterladte nære pårørende har anmodet om at blive underrettet om hovedforhandlingen. Hvis der ikke er anmodet herom, må det antages, at forurettede eller forurettedes efterladte nære pårørende ikke ønsker at følge kriminalsagen yderligere.

Underretning om anke kan ske ved at sende en kopi af ankemeddelelsen til den forurettede eller ved at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om, at sagen er anket, og om at forurettede senere vil modtage underretning om tid og sted for hovedforhandlingen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12, samt bemærkningerne hertil.

2.2.2.6. Underretning om dommen

Ved ændringen af den danske retsplejelov i 2007 blev der endvidere indført en bestemmelse om, at forurettede, der ikke har bistandsadvokat, skal modtage underretning om afgørelsen (dommen), hvis retten tager stilling til et erstatningskrav.

Samtidig blev der indført en ordning, hvorefter forurettede kan bestille en domsudskrift enten direkte hos retten eller gennem politiet, der herefter videreformidler forurettedes anmodning til retten.

Baggrunden for lovændringen var, at Strafferetsplejeudvalget og Justitsministeriet fandt, at forurettede har en væsentlig og legitim interesse i at kende straffesagens udfald, og at dette også kan være tilfældet i sager, hvor forurettede ikke har fået et erstatningskrav påkendt under sagens behandling, eller hvor der ikke har været beskikket en bistandsadvokat.

Strafferetsplejeudvalget fandt, at det vil skyde over målet at indsætte en bestemmelse i retsplejeloven, hvorefter alle forurettede automatisk skal have tilsendt kopi af dommen eller på anden måde have underretning om sagens udfald, hvorfor ordningen blev udformet således, at forurettede kan bestille en domsudskrift.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2007 også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås således, at det fastsættes i retsplejeloven, at forurettede skal modtage underretning om afgørelsen (dommen), hvis retten tager stilling til et erstatningskrav.

Det foreslås endvidere, at der indføres en ordning, hvorefter forurettede vil kunne bestille en domsudskrift enten direkte hos retten eller gennem politiet eller anklagemyndigheden, der herefter videreformidler forurettedes anmodning til retten.

Det forudsættes, at politiet eller anklagemyndigheden ved underretningen om tiltalen mv. oplyser forurettede om adgangen til at få underretning om dommen, og at forurettede på en nem måde, f.eks. telefonisk, ved anvendelse af en blanket eller evt. via internettet kan bestille domsudskriften. Retten vil herefter skulle behandle anmodningen som en anmodning om aktindsigt efter reglerne i retsplejelovens § 101. Der tilsigtes ved lovforslaget ingen fravigelse af de gældende regler om aktindsigt, jf. retsplejelovens § 101, der således kan medføre, at retten til domsudskrift efter den foreslåede bestemmelse er begrænset.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 15, samt bemærkningerne hertil.

2.3. Beskikkelse af en bistandsbisidder

2.3.1. Gældende ret

Ordnningen med beskikkelse af bistandsbisiddere i kriminalsager til at yde støtte og vejledning til den forurettede blev indført med vedtagelsen af retsplejeloven for Grønland i 2010. Formålet med indførelsen af ordningen var at styrke den forurettedes retsstilling, jf. Retsvæsenkommissionens betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, afsnit X, kapitel 5.3.1.

Ordnningen adskiller sig fra den ordning, der gælder i Danmark om beskikkelse af bistandsadvokat, ved at der ikke påhviler bistandsbisidderen beføjelser og opgaver af retlig karakter. Bistandsbisidderen har således alene til opgave at yde den forurettede personlig støtte og vejledning samt hjælp af mere almen karakter i forbindelse med kriminalsagen.

Efter retsplejelovens § 333, stk. 1, 1. pkt., beskikker retten i sager om overtrædelse af kriminallovens bestemmelser om angreb på andres person, frihed og blufærdighed efter anmodning fra den forurettede en bisidder til at støtte og vejlede den forurettede, medmindre lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, eller bisidderbistand må anses for åbenbart unødvendig. Der kan således beskikkes en bistandsbisidder i sager om overtrædelse af kriminallovens § 37 (krænkelse af offentlig myndighed), hvis der er tale om vold eller trussel herom, § 74 (blodskam), §§ 77-81 (voldtægt, kønslig udnyttelse, kønsligt forhold til børn, forførelse, kønsligt forhold til en ung person mod betaling), § 84, stk. 1 (blufærdighedskrænkelse), § 86, stk. 1, jf. § 12 (forsøg på manddrab), § 88 (vold), § 89 (prisgivelse af menneskeliv), §

90, stk. 3 (forvoldelse af fare for smitte med en livstruende og uhelbredelig sygdom), § 91 (ulovlig tvang), § 92 (frihedsberøvelse) og § 112 (røveri).

Formuleringen af 1. pkt. indebærer, at bisidderbeskikkelse bør være hovedreglen i de opregnede sagstyper, men at retten i hver enkelt sag konkret må skønne, om lovovertrædelsen i den konkrete sag er af mindre alvorlig karakter, eller om beskikkelse af bisidder konkret må anses for åbenbart unødvendig. Det fremgår i den forbindelse af bemærkningerne til bestemmelsen (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, s. 1454), at undladelse af at beskikke bisidder i de opregnede sager således ikke kræver, at begge betingelser er opfyldt

Hvis den forurettede er under 15 år har den forurettede krav på beskikkelse af en bistandsbisidder, hvis sagen vedrører en overtrædelse af kriminallovens § 74 (blodskam, § 77 (voldtægt), § 78 (kønslig udnyttelse), § 79 (kønsligt forhold til børn), § 80 (forførelse) og § 81 (kønsligt forhold til en ung person mod betaling). Dette indebærer, at retten i disse tilfælde alene skal sikre sig, om den forurettede er interesseret i at få beskikket en bisidder, men ikke vurdere, om betingelserne i stk. 1, 1. pkt., er opfyldt jf. bemærkningerne til § 333, stk. 1 (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, s. 1454-1455).

Politiet skal vejlede forurettede om adgangen til at få beskikket en bistandsbisidder, ligesom det skal fremgå af sagen, at der er givet sådan vejledning, jf. § 333, stk. 2. Politiet indbringer den forurettedes anmodning om beskikkelse af bistandsbisidder for retten, jf. stk. 3.

Retsplejelovens § 333 giver ikke mulighed for at beskikke en bisidder i sager om overtrædelse af andre bestemmelser i kriminalloven, ligesom bestemmelsen heller ikke giver mulighed for at beskikke en bisidder for forurettedes nære pårørende, når den forurettede er afdød som følge af forbrydelsen.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser) blev den i den danske retsplejelov gældende ordning med beskikkelse af bistandsadvokat i straffesager udvidet. Der blev således indført en bestemmelse om, at retten – når særlige omstændigheder taler for det – kan beskikke en bistandsadvo-

kat for forurettede, selv om sagen vedrører en straffelovsovertrædelse som ikke er omfattet af den gældende ordning.

Samtidig blev der i den danske retsplejelov indført en bestemmelse om, at retten – når særlige hensyn til de pårørende taler for det – kan beskikke en bistandsadvokat for forurettedes nære pårørende, når den forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen.

Baggrunden for lovændringen var, at Strafferetsplejeudvalget og Justitsministeriet fandt, at der må antages at være tilfælde, hvor en forurettet efter omstændighederne har behov for at få en bistandsadvokat beskikket, selv om lovovertrædelsen har en anden karakter end de overtrædelser, hvor der typisk er behov for bistandsadvokat.

Strafferetsplejeudvalget fandt endvidere, at der kan være særlige tilfælde, hvor efterladte til en person, som er afgået ved døden som følge af en strafbar handling, kan have behov for bistand.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der også i Grønland må antages at være tilfælde, hvor en forurettet efter omstændighederne har behov for at få en bistandsbisidder beskikket, selv om lovovertrædelsen har en anden karakter end de overtrædelser, hvor der typisk er behov for en bistandsbisidder.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at der også i Grønland kan være særlige tilfælde, hvor efterladte til en person, som er afgået ved døden som følge af en kriminel handling, kan have behov for bistand.

Det foreslås derfor, at der som supplement til de gældende regler om beskikkelse af bistandsbisiddere indføres en bestemmelse, hvorefter retten, når særlige omstændigheder taler for det, kan beskikke en bisidder for forurettede. Det bør i de nævnte tilfælde ikke nødvendigvis være afgørende, om lovovertrædelsen er af en bestemt type, men derimod om de konkrete forhold i sagen tilsiger, at forurettede bør have adgang til en bisidder. Det kan f.eks. være tilfældet i visse sager om grovere chikane, hvor forurettede er blevet truet og har været udsat for hærværk eller lignende, eller i visse sager om afpresning. Desuden kan der tænkes tilfælde, hvor forurettedes personlige forhold helt undtagelsesvis – uanset sagens karakter i øvrigt – i sig selv kan begrunde, at der beskikkes en bisidder.

Det foreslås endvidere, at der indføres en regel, hvorefter retten, når særlige hensyn til de pårørende taler for det, kan beskikke en bisidder for forurette-

des nære pårørende, når den forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen

Beskikkelse for den forurettedes nære pårørende forudsætter, at der foreligger nogle særlige forhold, og det er ikke i sig selv tilstrækkeligt, at den nærtstående har mistet et familiemedlem. Det må bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvor det navnlig bør indgå, om en pårørende skal vidne under belastende omstændigheder eller i øvrigt i forhold til kriminalsagen har et særligt behov for bistand.

Det kræves efter den foreslåede bestemmelse, at betingelserne for at beskikke en bisidder for den forurettede i øvrigt er opfyldt. Heri ligger, at den forurettedes efterladte nære pårørende ikke vil kunne få en bisidder beskikket, hvis den forurettede har fået eller ville have fået afslag på beskikkelse af en bisidder.

Politiet skal, hvor der er rimelig grundlag for at antage, at betingelserne for at beskikke en bisidder for forurettedes efterladte nære pårørende kan være opfyldt, vejlede forurettedes efterladte nære pårørende om muligheden for at få beskikket en bisidder.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7-9, samt bemærkningerne hertil.

2.4. Forurettedes adgang til at være til stede under retsmøder

2.4.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens § 112 er retsmøder offentlige, medmindre andet er bestemt ved lov eller i medfør af lov.

Efter retsplejelovens § 114 kan retten bestemme, at et retsmøde skal holdes for lukkede døre (dørlukning). Det betyder, at forurettede ikke har ret til at være til stede i retten, medmindre forurettede selv skal afhøres.

Dørlukning kan ske, når hensynet til ro og orden i retslokalet kræver det, når statens forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt kræver det, eller når sagens behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse, jf. retsplejelovens § 114, stk. 1. I kriminalsager kan retten endvidere lukke dørene, når en sigtet er under 18 år, når sagens behandling i et offentligt retsmøde må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller når sagens behandling i et offentligt retsmøde må an-

tages på afgørende måde at hindre sagens oplysning, jf. retsplejelovens § 114, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 119 kan retten, når særlige grunde taler for det, give andre end dem, der har med sagen at gøre, tilladelse til at overvære et retsmøde, der afholdes for lukkede døre. Bestemmelsen, der svarer til § 29 e, 1. pkt. i danske retsplejelov, er næppe tiltænkt og anvendes i praksis næppe i noget væsentligt omfang i forhold til forurettede i en kriminalsag.

Hvis forurettede skal afgive forklaring som vidne, følger det af retsplejelovens § 154, at forurettede ikke, medmindre retten bestemmer andet, må overhøre andres forklaringer, før vedkommende selv har afgivet sin forklaring. I praksis indebærer det, at en forurettet, som skal afgive vidneforklaring, ikke har mulighed for under hovedforhandlingen at overvære tiltaltes forklaring samt forklaringer fra andre vidner, som skal afgive deres forklaring inden forurettede.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser) blev der i den danske retsplejelov indført en bestemmelse, hvorefter forurettede har ret til at overvære lukkede retsmøder, medmindre dørlukningens formål taler imod det.

Det fremgår af pkt. 3.9.2.1 i de almindelige bemærkninger til L 128 af 31. januar 2007 (Folketingstidende 2006-2007, tillæg A), at Strafferetsplejeudvalget overvejede, om der var anledning til at indføre en ordning, hvor forurettede kan være til stede under hele hovedforhandlingen, herunder mens tiltalte afgiver forklaring. Strafferetsplejeudvalget fandt dog efter en samlet vurdering ikke grundlag for at foreslå en sådan ordning.

Om spørgsmålet om forurettedes adgang til at overvære lukkede retsmøder anførte Strafferetsplejeudvalget, at forurettedes adgang til at være til stede under lukkede retsmøder må bero på de hensyn, som har begrundet dørlukningen. Hvis disse hensyn ikke er til hinder for, at forurettede overværer retsmødet, bør forurettede efter udvalgets opfattelse have adgang til retsmødet.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der også i Grønland bør indføres en tilsvarende ordning som i Danmark med hensyn til forurettedes tilstedeværelse under lukkede retsmøder.

Det foreslås således, at der indføres en bestemmelse, hvorefter forurettede har ret til at overvære lukkede retsmøder, medmindre dørlukningens formål taler imod det. Det vil være rettens formand, som vil skulle tage stilling til en sådan anmodning.

En dørlukning, der sker af hensyn til statens forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse, jf. retsplejelovens § 114, stk. 1, nr. 2, vil i praksis typisk indebære, at formålet med dørlukningen taler imod, at forurettedes anmodning om at måtte være til stede imødekommes. Det samme gælder, hvis dørlukningen er begrundet i efterforskningsmæssige hensyn, jf. § 114, stk. 2, nr. 3. Derimod vil hensynet til ro og orden, jf. § 114, stk. 1, nr. 1, ikke på samme måde udelukke den forurettede fra at overvære et lukket retsmøde, og dørlukning på grund af tiltaltes alder vil heller ikke normalt kunne begrunde, at forurettede afskæres fra at overvære retsmødet. I øvrigt må det bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om forurettede skal tillades adgang til et lukket retsmøde.

Forurettede vil efter bestemmelsen i retsplejelovens § 154 fortsat normalt være afskåret fra at overvære et lukket retsmøde forud for afgivelsen af sin egen forklaring.

Det skal af rettens formand over for den forurettede indskærpes, at den pågældende ikke må give meddelelse om forhandlingen til nogen, medmindre dørlukningen alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, samt at en overtrædelse heraf kan straffes med bøde, jf. retsplejelovens § 119 og § 127, stk. 1.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2, samt bemærkningerne hertil.

2.5. Beskyttelse af vidner ved disses afgivelse af forklaring

2.5.1. Gældende ret

2.5.1.1. Særlig hensyntagen til vidnet

I almindelighed har et vidne pligt til at afgive vidneforklaring i retten, jf. retsplejelovens § 141. Nægter vidnet at afgive forklaring har retten efter

retsplejelovens § 150 mulighed for at benytte forskellige tvangsmidler med henblik på at formå vidnet til at afgive forklaring.

Retsplejeloven indeholder en række beskyttelsesregler for vidner, herunder § 458, stk. 1. Efter denne bestemmelse kan retten beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når der er særlig grund til at tro, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås. Endvidere indeholder retsplejeloven regler om dørlukning, referatforbud og navneforbud, jf. retsplejelovens §§ 114, 120 og 123, der blandt andet har til formål at beskytte vidner.

Retsplejeloven indeholder ikke i dag bestemmelser om, at der skal udvises fornødent hensyn til særligt udsatte vidner, herunder særligt forurettede, i forbindelse med deres møde i retten.

2.5.1.2. Udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder

Efter retsplejelovens § 112 er retsmøder offentlige, medmindre andet er bestemt ved lov eller i medfør af lov.

Efter retsplejelovens § 113, stk. 3, kan rettens formand nægte adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, s. 1397), at retsplejelovens § 113, stk. 3, svarer til § 28 b, stk. 3 i den danske retsplejelov forud for den seneste ændring af den danske bestemmelse, der blev vedtaget i 2018. Hensigten med § 28 b, stk. 3, i den danske retsplejelov – og således også § 113, stk. 3, i retsplejelov for Grønland – er bl.a., at give retten mulighed for at udelukke en gruppe af personer fra et retsmøde, uden at retten skal foretage en individuel vurdering af, om den enkeltes tilstedeværelse er en hindring for at opnå en sandfærdig forklaring.

Formålet med bestemmelsen er således at tilgodese både hensynet til at kunne få sagen belyst fuldt ud og hensynet til vidner og parter, der skal afgive forklaring. Der henvises i den forbindelse til lovforslag L 98 af 28. november 1996, Folketingstidende 1996-1997, tillæg A, side 2506-07.

2.5.1.3. Muligheden for at kunne træffe forhåndsafgørelse

Efter retsplejelovens § 448 kan afgørelser om dørlukning, referatforbud, navneforbud, hvordan og ved hvem afhøring af et barn under 15 år eller en person, der er blevet videoafhørt, skal ske, og om, at tiltalte skal forlade retslokalet under afhøring af et vidne, træffes forud for hovedforhandlingen, hvis politiet, forsvareren eller et vidne anmoder om det.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, s. 1503), at spørgsmålet om, hvorvidt retten vil træffe afgørelsen forud for hovedforhandlingen eller vente til selve hovedforhandlingen, må bero på, om retten mener at have de nødvendige oplysninger til at træffe afgørelsen på forhånd. En forhåndsafgørelse vil kunne træffes på skriftligt grundlag, når alle parter har haft lejlighed til at udtale sig.

2.5.1.4. Afhøring via fjernkommunikation med billede

Retsplejelovens § 141 indeholder regler om afgivelse af vidneforklaring i retten eller via fjernkommunikation, herunder ved brug af videoforbindelse. Bestemmelse gælder både for civile sager og kriminalsager.

Det følger af § 141, stk. 1, at enhver har pligt til at afgive forklaring som vidne i den retskreds, hvor vedkommende har bopæl. Efter stk. 2, kan retten pålægge en person, der har bopæl uden for retskredsen, at møde som vidne, hvis det kan ske uden væsentlig ulempe eller omkostninger, eller hvis det skønnes, at vidnets forklaring er af en sådan betydning for sagens afgørelse, og at sagen er af en sådan betydning, at det er rimeligt at pålægge vidnet at møde.

Efter § 141, stk. 3, kan retten bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved hjælp af fjernkommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Vidnet indkaldes til at møde et nærmere angivet sted, jf. § 163.

Baggrunden for bestemmelsen i § 141, stk. 3, er dels at spare vidner for at rejse til en fjerntliggende ret, dels at gennemføre afhøringer, som måske ellers ikke kunne finde sted eller i hvert fald kun som en subsidiær afhøring efter § 141, stk. 5 (afhøring for kredsretten i den retskreds, hvor det pågældende vidne har bopæl). Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne

til bestemmelsen (L 34 af 12. december 2007, Folketingstidende 2007-08, tillæg A, s. 1454-1455).

Efter retsplejelovens § 163 skal den afhørtes deltagelse i videomødet altid være nøje kontrolleret af en offentlig myndighed eller en person med autorisation.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.5.2.1. Særlig hensyntagen til vidnet

Ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser) blev der indført en bestemmelse om, at politiet eller anklagemyndigheden skal underrette retten, hvis der er behov for en særlig hensyntagen i forbindelse med et vidnes møde i retten, og at retten bistår vidnet i fornødent omfang.

Baggrunden for lovændringen var, at Strafferetsplejeudvalget og Justitsministeriet fandt, at det kan være af stor betydning for forurettede, hvorledes vedkommende mødes og behandles af anklagemyndigheden og rettens personale, og at der kan være behov for, at der tages hensyn til særligt udsatte vidner, herunder forurettede. Strafferetsplejeudvalget fandt endvidere, at det er væsentligt, at der i sådanne tilfælde er klarhed over, hvem der har ansvaret for, at de fornødne hensyn tages.

Formålet med bestemmelsen er således at sikre, at der tages fornødent hensyn til særligt udsatte vidner, herunder særligt forurettede, i forbindelse med deres møde i retten.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2007 også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås derfor, at der indføres en bestemmelse i retsplejeloven om, at politiet eller anklagemyndigheden skal underrette retten, hvis der er behov for en særlig hensyntagen i forbindelse med et vidnes møde i retten, og at retten bistår vidnet i fornødent omfang.

Bestemmelsen indebærer, at politiet eller anklagemyndigheden og retten i samarbejde skal søge at begrænse de ulemper, der kan være forbundet med afgivelse af forklaring for retten for den pågældende. Det forudsættes, at politiet eller anklagemyndigheden vurderer, om der er et særligt behov for

hensyntagen, og i givet fald underretter retten med henblik på at aftale, hvordan dette behov bedst kan opfyldes. Der kan således være tale om, at en medarbejder ved retten på forhånd er klar til at modtage og vejlede vidnet om placering i et andet lokale, indtil forklaringen skal afgives. Der kan også være tale om at sikre, at vidnet ikke unødvendigt konfronteres med tiltalte eller bestemte vidner, eller om koordinering af en nødvendig politibeskyttelse. Man bør i den forbindelse være opmærksom på, at der i nogle tilfælde også kan være andre vidner i sagen, som forurettede har et klart behov for ikke at være i rum med.

Behov for særlig hensyntagen til et vidne vil især kunne opstå i sager om seksualforbrydelser, vold, røveri, afpresning og lignende alvorlige og belastende sager, hvor et vidne, herunder navnlig forurettede, efter en konkret vurdering må anses for særligt udsat som følge af sin alder, fysiske eller psykiske helbredsforhold, følgerne af den kriminelle handling eller risiko for pression.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, samt bemærkningerne hertil.

2.5.2.2. Udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder

Ved lov nr. 709 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner) blev den danske retsplejelovs § 28 b, stk. 3, ændret, således at retten ikke blot kan, men skal nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde, når det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af vidnet eller parten.

Det fremgår af pkt. 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til L 158 af 28. februar 2018, (Folketingstidende 2017-18, tillæg A), at der særligt i sager vedrørende banderelateret kriminalitet kan være en risiko for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring på grund af utryghed. En tilstrækkelig vidnebeskyttelse kan således være af afgørende betydning både for vidnet og for rettens muligheder for at få alle de oplysninger frem, der er nødvendige for, at skyldige kan drages til ansvar.

Det fremgår ligeledes, at ovenstående hensyn taler for, at retten skal benytte muligheden for at udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra retsmødet i alle tilfælde, hvor de pågældendes tilstedeværelse vurderes at være til hinder for, at der kan opnås en sandfærdig forklaring.

Rådet for Grønlands Retsvæsen har anbefalet, at ændringen af den danske retsplejelovs § 28 b, stk. 3, også gennemføres i retsplejeloven for Grønland, bl.a. fordi der er sket en generel forræelse i narkotikamiljøet i Grønland, som til dels kan sammenlignes med bandekriminalitet.

Justitsministeriet er enig i anbefalingen fra Rådet for Grønlands Retsvæsen og finder i øvrigt, at der også i Grønland er behov for at modvirke, at vidner ikke tør stå frem og afgive forklaring.

Det foreslås derfor, at retsplejelovens § 113, stk. 3, ændres, således at retsformanden ikke blot kan, men skal nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde, når det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af vidnet eller parten.

Bestemmelsen forudsættes navnlig anvendt i kriminalsager relateret til organiseret kriminalitet, herunder især narkotikakriminalitet. Dog kan bestemmelsen også tænkes anvendt i andre sagstyper, f.eks. i visse sager om mere alvorlig personfarlig kriminalitet.

Der henvises til § 1, nr. 1, samt bemærkningerne hertil.

2.5.2.3. Muligheden for at kunne træffe forhåndsafgørelse

Den danske retsplejelovs § 845 om muligheden for at træffe forhåndsafgørelser om foranstaltninger med henblik på beskyttelse af vidner og parter, der skal afgive forklaring, blev udvidet ved lov nr. 709 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner).

Udvidelsen omfattede spørgsmål om nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter retsplejelovens § 28 b, stk. 3.

Det fremgår af pkt. 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til L 158 af 28. februar 2018, (Folketingstidende 2017-18, 1. samling, tillæg A), at det i en del sager allerede forud for hovedforhandlingen vil kunne fastslås, at tilstedeværelsen af bestemte personer eller grupper af personer som tilhørere i retten, f.eks. personer med tilknytning til en bandegruppering, vil kunne afholde vidnet eller parten fra at afgive en sandfærdig forklaring. Endvidere vil uvisheden om, hvorvidt sådanne personer eller grupper af personer vil blive nægtet adgang, i sig selv kunne opleves som særdeles ubehagelig for vidnet eller parten.

Rådet for Grønlands Retsvæsen har anbefalet, at ændringen af den danske retsplejelovs § 28 b, stk. 3, også gennemføres i retsplejelov for Grønland, bl.a. fordi der er sket en generel forræelse i narkotikamiljøet i Grønland, som til dels kan sammenlignes med bandekriminalitet.

Justitsministeriet er enig i anbefalingen fra Rådet for Grønlands Retsvæsen og finder i øvrigt, at der også i Grønland er behov for at modvirke, at vidner ikke tør stå frem og afgive forklaring.

Det foreslås derfor, at retsformanden også forud for hovedforhandlingen bør have mulighed for at træffe afgørelse om nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer omfattet af den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 113, stk. 3.

Bestemmelsen forudsættes navnlig anvendt i kriminalsager relateret til organiseret kriminalitet, herunder især narkotikakriminalitet. Dog kan bestemmelsen også tænkes anvendt i andre sagstyper, f.eks. i visse sager om mere alvorlig personfarlig kriminalitet.

Med henblik på at retsformanden forud for hovedforhandlingen har de fornødne oplysninger i sin besiddelse til at kunne træffe afgørelse efter stk. 1, foreslås det, at bestemmelsen i den danske retsplejelovs § 845, stk. 2, også gennemføres i retsplejelov for Grønland. Bestemmelsen indebærer, at anklagemyndigheden forpligtes til senest samtidig med indlevering af bevisfortegnelsen at underrette forsvareren og retten om, hvorvidt der foreligger sådanne spørgsmål som nævnt i stk. 1.

Anklagemyndigheden eller politiet forudsættes på forhånd i fornødent omfang at undersøge spørgsmålet ved efter omstændighederne at rette henvendelse til vidnet, forurettede eller en bisidder for den forurettede.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 14, samt bemærkningerne hertil.

2.5.2.4. Afhøring via fjernkommunikation med billede

Ved lov nr. 709 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner) blev § 174, stk. 2, i den danske retsplejelov om afhøring via telekommunikation med billede ændret, således at det nu fremgår af bestemmelsen, at afgivelse af vidneforklaring ved anvendelse af telekommunika-

tion med billede bl.a. kan komme på tale, hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor.

Det fremgår af pkt. 2.4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, hvorved bestemmelsen blev indført (L 158 af 28. februar 2018, Folketingstidende 2017-18, tillæg A), at princippet om bevisumiddelbarhed efter Justitsministeriets opfattelse tilsiger, at det bør være udgangspunktet, at vidner møder i retten og afgiver forklaring umiddelbart for den dømmende ret under hovedforhandlingen. Samtidig fandt Justitsministeriet, at der i praksis kan forekomme tilfælde, hvor det vil være relevant at lade vidnet afgive forklaring ved brug af telekommunikation med billede af hensyn til vidnets tryghed og for at undgå, at vidnet afholder sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Rådet for Grønlands Retsvæsen har anbefalet, at ændringen af den danske retsplejelovs § 174, stk. 2, også gennemføres i retsplejelov for Grønland, bl.a. fordi der er sket en generel forråelse i narkotikamiljøet i Grønland, som til dels kan sammenlignes med bandekriminalitet.

Justitsministeriet er enig i anbefalingen fra Rådet for Grønlands Retsvæsen og finder i øvrigt, at der også i Grønland er behov for at modvirke, at vidner ikke tør stå frem og afgive forklaring.

Det foreslås derfor, at retsplejelovens § 141, stk. 3, udvides således, at afgivelse af vidneforklaring ved anvendelse af fjernkommunikation med billede bl.a. kan komme på tale, hvis særlige hensyn til vidner taler derfor.

Det forudsættes, at retten ved afgørelsen af, om en vidneforklaring kan afgives ved anvendelse af fjernkommunikation med billede, fortsat foretager en konkret afvejning mellem fordelene ved denne afhøringsform over for ulempen ved, at vidnet ikke møder umiddelbart for den dømmende ret.

I den forbindelse bør der bl.a. lægges vægt på hensynet til vidnets tryghed, ligesom det bør indgå i vurderingen, om anvendelse af fjernkommunikation med billede kan begrænse risikoen for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Herudover vil det som hidtil tale for, at fjernkommunikation er hensigtsmæssig, hvis vidnet har langt til den dømmende ret, mens det vil tale væsentligt imod anvendelse af fjernkommunikation, hvis der er tale om et centralt vidne.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, samt bemærkningerne hertil.

2.6. Underretning ved udgang og løsladelse mv.

2.6.1. Gældende ret

2.6.1.1. Udgang og løsladelse mv.

2.6.1.1.1. Udgang fra afsoning

Efter kriminallovens § 214 stk. 1, kan en indsat få tilladelse til udgang, når 1) udgangsformålet er rimeligt begrundet i uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige, behandlingsmæssige, familiemæssige eller andre personlige hensyn, 2) der ikke er bestemte grunde til at antage, at den indsatte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat fuldbyrdelse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen, og 3) hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udgangstilladelsen.

En indsat anbragt i åben afdeling skal så vidt muligt være beskæftiget uden for institutionen, jf. kriminallovens § 211, stk. 1. For disse indsatte er udgang således forudsat som et regelmæssigt led i fuldbyrdelsen.

Indsatte, der er anbragt i halvlukket regi har ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt, medmindre særlige forhold taler derfor, jf. kriminallovens § 214, stk. 2.

Indsatte, der er anbragt i lukket regi har ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt. Udgang kan dog tillades som led i et udslusningsforløb, eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor, jf. kriminallovens § 214, stk. 3.

Der er i bekendtgørelse nr. 1157 af 7. december 2009 om udgang til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen) fastsat nærmere regler om tilladelse til udgang under fuldbyrdelsen af en anstaltsdom. Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i kriminallovens § 214, stk. 7.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 2 skal det ved vurderingen af, om den indsatte kan få tilladelse til udgang, bl.a. tillægges særlig vægt, hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet og ikke har været løsladt i tiden mellem dom og udståelse af foranstaltningen. Ved farlig kriminalitet forstås f.eks.

drab, forsætlig brandstiftelse, volds- eller seksualforbrydelse eller i øvrigt lovovertrædelser af særlig grov eller professionel karakter.

Indsatte i åben afdeling kan få udgang for at besøge bestemte nærtstående personer, jf. udgangsbekendtgørelsen § 21, stk. 1. Ved nærtstående personer forstås ægtefælle eller samlever, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre og andre personer, til hvem den indsatte har en sådan tilknytning, at denne kan sidestilles med de nævnte familieband.

Såfremt ganske særlige forhold i det enkelte tilfælde taler derfor, og det i øvrigt findes formålstjeneligt, kan indsatte i åben afdeling få tilladelse til besøg hos andre bestemte personer end nærtstående, jf. § 21, stk. 2.

Tilladelse til udgang med henblik på besøg hos bestemte nærtstående personer meddeles i almindelighed som tilladelse til dagsudgang eller tilladelse til aftenudgang. I særlige tilfælde, herunder når den indsatte er tæt på at blive løsladt, kan der gives tilladelse til overnatning uden for institutionen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 21, stk. 3.

Indsatte kan få tilladelse til udgang efter § 21, når en tiendedel af anstaltstiden er udstået, jf. udgangsbekendtgørelsens § 22, stk. 1. Dog kan tilladelse til dagudgang først opnås efter 4 ugers ophold i institutionen og til aftenudgang efter 8 ugers ophold i institutionen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 22, stk. 2.

Tilladelse til udgang betinges af, at den indsatte under udgangen ikke begår nyt kriminelt forhold og kan i øvrigt betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug af udgangstilladelsen eller for at imødekomme hensynet til retsfølelsen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 3, stk. 1. Udgangstilladelsen kan f.eks. betinges af, at den indsatte følger en fastlagt rejseplan og ikke skifter opholdssted uden forud indhentet tilladelse eller ved tilbagekomsten ikke møder i påvirket tilstand.

Der er mulighed for udgang til særlige formål efter udgangsbekendtgørelsens § 18, stk. 1. Indsatte kan f.eks. få udgang for at besøge en nærtstående person, der er alvorlig syg eller til at besøge nærtstående personer ved vigtige familiebegivenheder, samt mulighed for udgang til blandt andet uddannelse eller beskæftigelse, jf. § 27, stk. 1.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, skal der ved afgørelse af, om en udgang skal ske med eller uden ledsagelse fra institutionen, tages hensyn til

formålet med udgangen og risikoen for misbrug. Udgang fra åbent regi gives i almindelighed uden ledsagelse, jf. § 4, stk. 2, og udgang fra halvlukket regi eller lukket afdeling vil i almindelighed kun kunne tillades med ledsagelse, jf. § 4, stk. 3. Udgang til Danmark, Færøerne eller udlandet kan ikke tillades, medmindre ganske særlige omstændigheder taler herfor, jf. § 5.

2.6.1.1.2. Prøveløsladelse og løsladelse efter udstået foranstaltning mv.

Når to tredjedele af anstaltstiden, dog mindst 4 måneder, er forløbet, afgør Ledelsen for Kriminalforsorgen i Grønland, om den dømte skal løslades på prøve, jf. kriminallovens § 149, stk. 1, 1. pkt. Løsladelse kan dog ske tidligere, når særlige omstændigheder taler derfor, jf. § 149, stk. 1, 2. pkt.

Ifølge kriminallovens § 149, stk. 2, er det en forudsætning for løsladelse på prøve, at den dømtes forhold ikke gør løsladelsen utilrådelig, at der er sikret den dømte passende ophold og arbejde eller andet underhold, og at den pågældende erklærer at ville overholde de vilkår, der er knyttet til løsladelsen.

Løsladelse betinges af, at den pågældende ikke i prøvetiden begår ny lovovertrædelse, jf. kriminallovens § 149, stk. 3. Herudover kan der som vilkår for løsladelsen bl.a. fastsættes, at den pågældende i hele prøvetiden eller en del af denne undergives tilsyn, jf. kriminallovens § 149, stk. 4, 1. pkt., eller vilkår om, at den dømte skal overholde særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samvær med bestemte personer, jf. kriminallovens § 149, stk. 4, 2. pkt. jf. § 133, stk. 1.

Begår den prøveløsladte ny lovovertrædelse i prøvetiden, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning. Retten kan i stedet fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse og eventuelt samtidig ændre vilkårene for prøveløsladelsen, jf. kriminallovens § 150, stk. 1. Overtræder den prøveløsladte bestemmelser, der er fastsat efter § 149, stk. 4, indbringes sagen for retten, der kan tildele den prøveløsladte en advarsel, ændre bestemmelserne og forlænge prøvetiden inden for den i § 149, stk. 3, fastsatte længstetid eller træffe bestemmelse om genindsættelse, jf. kriminallovens § 150, stk. 2.

Er anstaltstiden 4 måneder eller derunder, kan Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland træffe bestemmelse om endelig løsladelse, når to tredjedele af tiden er forløbet, jf. kriminallovens § 151.

I sager, hvor der ikke sker prøveløsladelse, enten fordi straffen er for kort, eller fordi prøveløsladelse er skønnet utilrådelig, løslades den indsatte efter endt anstaltsanbringelse.

2.6.1.1.3. Ophør af foranstaltninger af frihedsberøvende karakter og udgang til foranstaltningsdømte

Det fremgår af kriminallovens § 156, stk. 1, at en gerningsmand kan idømmes foranstaltninger efter kriminallovens kapitel 33, hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var sindssyg eller i en tilstand, der må ligestilles hermed, eller var mentalt retarderet, når det er nødvendigt for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser. Tilsvarende gælder, hvis gerningsmanden efter tidspunktet for lovovertrædelsen, men før dom er afsagt, er blevet mentalt retarderet eller er kommet i en ikke blot forbigående tilstand af sindssygdom, jf. § 156, stk. 2.

Kriminallovens § 156 tager sigte på personer, der lider af egentlige psykiske lidelser, sindssygdomme og andre svære psykiske abnormtilstande, herunder åndssvaghed. Desuden omfatter bestemmelsen personer, som befinder sig i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, f.eks. grænsepsykotiske personer, jf. de almindelige bemærkninger til L 35.

Kriminallovens § 157 angiver, hvilke foranstaltninger der som udgangspunkt vil kunne bringes i anvendelse over for den af § 156 omfattede personkreds.

Efter kriminallovens § 157, stk. 1, kan retten, hvis det er formålstjeneligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser bestemme, at den dømte skal anbringes på et hospital eller anden institution i Grønland eller i Danmark.

Efter kriminallovens § 157, stk. 2, kan retten træffe bestemmelse om andre foranstaltninger end anbringelse på hospital eller anden institution, hvis mindre indgribende foranstaltninger skønnes tilstrækkelige. Dette omfatter bl.a. behandling på psykiatrisk hospital i Grønland eller i Danmark.

Anbringelse og behandling efter kapitel 33 af psykisk syge gennemføres af sundhedsvæsenet, jf. kriminallovens § 240. I praksis gennemføres anbringelse af sindssyge eller personer i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, af sundhedsvæsenet, hvorimod anbringelse af mentalt retarderede gennemføres af socialvæsenet.

Medfører en foranstaltning efter § 157, at den dømte skal anbringes på et hospital eller i anden institution, eller giver foranstaltningen mulighed herfor, fastsættes en længstetid på 3 år for denne foranstaltning.

Der fastsættes dog i almindelighed ingen længstetid for foranstaltningen, hvis den dømte findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser. Er der ikke fastsat en længstetid, indbringer anklagemyndigheden spørgsmålet om ændring eller endelig ophævelse af foranstaltningen for retten 3 år efter afgørelsen, medmindre spørgsmålet har været forelagt for retten inden for de sidste 2 år. Derefter forelægges spørgsmålet for retten mindst hvert andet år, jf. kriminallovens § 158, stk. 2.

Ved andre foranstaltninger end de i § 158, stk. 1, nævnte, fastsættes en længstetid for foranstaltningen, der ikke kan overstige 2 år. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse forlænge længstetiden. Den samlede tid for foranstaltningen kan ikke overstige 3 år, jf. kriminallovens § 158, stk. 3.

Efter kriminallovens § 159, stk. 1, påhviler det anklagemyndigheden at påse, at en foranstaltning ikke opretholdes i længere tid og videre omfang end nødvendigt. Ændring eller endelig ophævelse af en foranstaltning træffes af retten ved afgørelse efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, den dømte, dennes bistandsværge eller vedkommende hospital eller institution, jf. § 159, stk. 3. Sagen indbringes for retten af anklagemyndigheden.

Ophør af en foranstaltning kommer således på tale, hvis længstetiden for en foranstaltning er udløbet og ikke forlænget, eller hvis foranstaltningen ved rettens bestemmelse i medfør af kriminallovens § 158, stk. 2, ophæves.

For personer, der i henhold til § 157, stk. 1, er dømt til anbringelse på hospital eller anden institution i Danmark, afgøres spørgsmålet om udgang ud fra en analog anvendelse af bekendtgørelse nr. 200 af 25. marts 2004 om udgangstilladelse m.v. til personer, der er anbragt i hospital eller institution i henhold til strafferetlig afgørelse eller i medfør af farlighedsdekret. Bekendtgørelsen indeholder detaljerede regler om, hvem der er tillagt kompetencen til at meddele tilladelse til forskellige former for udgang.

For personer, der er dømt til anbringelse i psykiatrisk afdeling, træffer overlægen afgørelse om adgang til at færdes inden for hospitalets område, uledsagede udgange uden for hospitalets område af højst 3 timers varighed, enkeltstående udgange med ledsagelse uden for hospitalets område af mere end 3 timers varighed uden overnatning og uopsættelig indlæggelse på somatisk hospital. For personer, der er dømt til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, træffes afgørelse om de nævnte udgange af kommunalbestyrelsen, dog således at udgange uden for institutionens område af højst 3 timers varighed altid skal ske med ledsagelse, hvis den pågældende er anbragt i sikret institution i henhold til dom. Uden for disse tilfælde træffes afgørelsen om udgang af Rigsadvokaten.

Ved afgørelsen af, om der bør gives tilladelse til udgang mv., skal der – ud over behandlingsmæssige hensyn – navnlig lægges vægt på hensynet til retshåndhævelsen, herunder de forhold, som har begrundet dom til anbringelse i stedet for mindre indgribende foranstaltninger. Tilladelse til udgang betinges af, at den dømte under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen. Tilladelsen kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug.

2.6.1.1.4. Udgang for og løsladelse af forvaringsdømte

Efter kriminallovens § 161 kan en person dømmes til forvaring på ubestemt tid, hvis vedkommende findes skyldig i drab, røveri, voldtægt mv., og det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den pågældende, herunder navnlig om tidligere kriminalitet, må antages, at den pågældende frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og anvendelse af forvaring er nødvendig for at forebygge denne fare.

Forvaring fuldbyrdes normalt i en særlig forvaringsafdeling, jf. § 241, stk. 2. Under ophold i forvaringsafdeling har den indsatte ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt.

Udgang kan dog tillades som led i et udslusningsforløb, eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor, jf. § 241, stk. 3.

Med hjemmel i kriminallovens § 241, stk. 4, er der ved bekendtgørelse nr. 1168 af 7. december 2009 om forvaring, der fuldbyrdes i Grønland (forvaringsbekendtgørelsen) fastsat regler om, hvornår den forvaringsdømte kan få tilladelse til udgang efter reglerne i udgangsbekendtgørelsen med de fravigelser, der følger af §§ 4-7.

Forvaringsdømte kan få udgang til formål som nævnt i udgangsbekendtgørelsens §§ 21, 25 og 27, når den pågældende har været anbragt i 2 år, jf. forvaringsbekendtgørelsens § 5.

Efter forvaringsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, skal der, inden der gives tilladelse til udgang til forvaringsdømte, ud over høring i medfør af udgangsbekendtgørelsens §§ 6-9 ske høring af Rigsadvokaten, jf. stk. 2. Efter stk. 2, skal der til brug for vurderingen af spørgsmålet om tilladelse til udgang indhentes en erklæring fra en speciallæge i psykiatri. Høringen sker som udgangspunkt i forbindelse med et årligt møde mellem Rigsadvokaten og direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland, men kan dog ske skriftligt, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Efter forvaringsbekendtgørelsens § 6, skal institutionen senest tage spørgsmålet om udgang op til overvejelse, når den forvaringsdømte har været anbragt i 2 år. Det påhviler institutionen årligt at overveje spørgsmålet om udgang. Spørgsmålet om udgang afgøres af direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland og træffes efter indstilling fra institutionen. Institutionen kan dog bemyndiges til at give tilladelse til udgang med ledsagelse i de tilfælde, der er nævnt i udgangsbekendtgørelsen § 18, når den forvaringsdømte har fået tilladelse til udgang i medfør af § 5.

Det bemærkes, at udgang også for forvaringsdømte afslås, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen, eller hvis hensynet til retshåndhævelsen taler imod udgangstilladelse, jf. pkt. 2.6.1.1.3 ovenfor.

Justitsministeriets cirkulære nr. 9081 af 17. marts 2011 om behandlingen af personer, der er anbragt i Anstalten ved Herstedvester i henhold til den grønlandske kriminallov finder anvendelse på 1) personer, der er dømt til anbringelse på ubestemt tid under Kriminalforsorgen i Danmark (den tidligere bestemmelse i kriminalloven § 161, stk. 2, eller den tidligere kriminallovs § 102, stk. 3) og 2) personer, der ved en foranstaltningsændring er overført til en psykiatrisk ledet anstalt under Kriminalforsorgen i Danmark (de tidligere bestemmelser i kriminallovens § 148, stk. 3, eller § 161, stk. 4, eller den tidligere kriminallovs § 104, stk. 2).

Efter cirkulærets § 5 kan anstaltens leder eller den, der bemyndiges dertil, give tilladelse til udgang med ledsagelse i følgende tilfælde: 1) Enkeltstå-

ende udgange, 2) regelmæssige udgange og 3) gruppeudgange. Det er en forudsætning for tilladelse til ledsaget udgang, at fare for misbrug ikke antages at foreligge.

Det følger endvidere af cirkulærets § 6, at Direktoratet for Kriminalforsorgen efter indstilling fra anstalten og høring af Rigsadvokaten kan give tilladelse til udgang uden ledsagelse i følgende tilfælde: 1) Enkeltstående udgange, 2) regelmæssige udgange som led i et almindeligt udgangsforløb, eventuelt med en eller to overnatninger uden for anstalten, 3) udgang til deltagelse i undervisning eller beskæftigelse hos arbejdsgiver (frigang) eller udgang med ophold uden for anstalten, f.eks. til deltagelse i undervisning eller beskæftigelse hos arbejdsgiver (udstationering).

Udgang i henhold til §§ 5 og 6 kan efter cirkulærets § 7 gives til særlige formål, der er godkendt af anstalten eller Direktoratet for Kriminalforsorgen. Udgang i henhold til § 5, nr. 1 og 2, og § 6, nr. 1 og 2, kan endvidere tillades til besøg hos bestemte personer.

Endelig fremgår det af cirkulærets § 8, stk. 1, at direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland efter indstilling fra anstalten og høring af Rigsadvokaten kan give tilladelse til udgang til Grønland i følgende tilfælde: 1) For at besøge nærtstående, der er alvorligt syge, 2) for at være til stede ved en nærtstående persons begravelse, 3) for at besøge bestemte personer, eller 4) såfremt det i øvrigt skønnes hensigtsmæssigt for behandlingen af den anbragte. Det følger af bestemmelsens stk. 3, at udgang i henhold til stk. 1 sker med ledsagelse, medmindre den anbragte har tilladelse til regelmæssig udgang uden ledsagelse, og den anbragtes forhold gør uledsaget udgang forsvarelig.

Efter cirkulærets § 10 bør spørgsmålet om tilladelse til udgang eller om udvidelse af den bestående udgangstilladelse med jævne mellemrum tages op til overvejelse i anstalten.

Efter kriminallovens § 162 træffer retten afgørelse om løsladelse, endeligt eller på prøve. Prøvetiden kan ikke overstige 5 år. I øvrigt finder bestemmelserne i § 149, stk. 2-4, tilsvarende anvendelse ved løsladelse på prøve. Begår den prøveløsladte i prøvetiden en ny lovovertrædelse, eller overtræder den prøveløsladte bestemmelser fastsat efter § 149, stk. 4, træffer retten bestemmelse om retsfølgen i overensstemmelse med § 150.

Retten afgørelse om prøveløsladelse træffes efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, den dømte eller dennes bistandsværg. Tages en anmodning fra den dømte eller dennes bistandsværg ikke til følge, kan spørgsmålet først indbringes for retten igen, når der er forløbet et halvt år fra afgørelsen.

Det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en dom til forvaring ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt. Anklagemyndigheden skal indbringe spørgsmålet om prøveløsladelse for retten senest 3 år efter dommen og derefter hvert andet år. Er genindsættelse sket, indbringes spørgsmålet 2 år efter genindsættelsen og derefter hvert andet år, jf. kriminallovens § 162, stk. 4.

2.6.1.1.5. Dømtes medvirken i optagelsen af et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland eller i et grønlandsk portrætinterview under afsoningen

Efter kriminallovens § 220, stk. 1, har en indsat ret til i institutionen at udtale sig og i den forbindelse at lade sig fotografere til medierne. Denne ret kan dog begrænses af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen eller for i øvrigt at modvirke en åbenbar krænkelse af retsfølelsen, jf. bestemmelsens stk. 2. Det fremgår af § 220, stk. 3, at ledelsen i Kriminalforsorgen i Grønland træffer afgørelse efter bestemmelserne i stk. 2.

I medfør af kriminallovens § 220, stk. 2, er der ved bekendtgørelse nr. 1159 af 9. december 2009 (mediebekendtgørelsen) fastsat nærmere regler om gennemførelsen af de indsattes ret efter stk. 1. Det fremgår bl.a. af § 2 i bekendtgørelsen, at institutionen, forinden en indsat udtaler sig til medierne, skal give den indsatte fornøden vejledning om de mulige følger af at stå frem i medierne.

Direktøren for Kriminalforsorgen kan begrænse de indsattes ret til at udtale sig til medierne og til at lade sig fotografere, hvis hensynet til institutionens sikkerhed, beskyttelsen af den forurettede ved lovovertrædelsen eller hensynet til i øvrigt at modvirke en åbenbar krænkelse af retsfølelsen taler herfor jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2. En begrænsning i retten til at udtale sig til medierne gælder efter § 1, stk. 3, navnlig i forhold til indsatte, der er anbragt i halvlukket regi eller lukket afdeling, hvis den indsatte skal medvirke i en tv-optagelse og i den forbindelse skal udtale sig om egen kriminalitet og retssag.

2.6.1.2. Underretning af forurettede, når dømte skal på udgang, løslades eller under afsoningen medvirker i optagelsen af et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad

2.6.1.2.1. Forvaltningsloven

I forvaltningsloven, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985, som ændret ved lov nr. 347 af 6. juni 1991, og som sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 1188 af 27. december 1994 er der i § 27 fastsat nærmere regler om tavshedspligt for personer, der virker i den offentlige forvaltning for så vidt angår sager om grønlandske anliggender, der er eller har været under behandling ved rigsmyndighederne i Grønland.

Det fremgår af § 27, at en oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt for at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser. I forvaltningslovens § 27, stk. 1, er opregnet en række hensyn, der efter en konkret vurdering kan føre til, at en oplysning er fortrolig og dermed undergivet tavshedspligt.

Efter forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 6, kan hensynet til enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige eller interne, herunder økonomiske, forhold begrunde tavshedspligt. Oplysninger om en gerningsmands forhold under fuldbyrdelsen vil normalt være omfattet af tavshedspligten.

For så vidt angår den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre fremgår reglerne om tavshedspligt af landstingslov nr. 8. af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning. Der gælder tilsvarende regler om tavshedspligt for den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre som for rigsmyndighederne i Grønland.

Det fremgår af kriminallovens § 50, at den som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende har fået kendskab, dømmes for brud på en tjenstelig tavshedspligt.

En oplysning er ifølge kriminallovens § 50, stk. 3, fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt

er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Det følger af kriminallovens § 54, at bl.a. bestemmelsen i § 50 ikke omfatter tilfælde, hvor den pågældende er forpligtet til at videregive oplysningen eller handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

2.6.1.2.2. Persondataloven

Lov om behandling af personoplysninger er sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 1238 af 14. oktober 2016 og regulerer behandling af personoplysninger, som foretages af offentlige myndigheder og private, når behandlingen helt eller delvist foretages ved elektronisk databehandling. Den omfatter ligeledes ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, jf. anordningens § 1, stk. 1.

Anordningens regler gælder endvidere for anden ikke-elektronisk systematisk behandling af personoplysninger, som udføres for private, og som omfatter oplysninger om personers private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, jf. anordningens § 1, stk. 2.

Anordningens regler finder ikke anvendelse på behandlinger, der foretages af domstolene. Bestemmelserne i anordningens kapitel 8 og §§ 35-37 og 39 finder heller ikke anvendelse på behandlinger, der foretages af politiet og anklagemyndigheden inden for det kriminalretlige område, jf. anordningens § 2, stk. 4.

Anordningens § 5 indeholder en række grundlæggende principper, der gælder for enhver behandling af personoplysninger. Bestemmelsen fastsætter således bl.a., at behandling af personoplysninger skal ske i overensstemmelse med god databehandlingsskik, at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles, at der bør foretages fornøden ajourføring af oplysningerne, og at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Anordningens § 6, stk. 1, fastsætter, hvornår behandling af ikke-følsomme personoplysninger må finde sted. Af bestemmelsen følger, at behandling af personoplysninger kun må finde sted, hvis en af de i nr. 1-7 angivne betingelser er opfyldt. Behandling af personoplysninger kan bl.a. finde sted, hvis den er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, jf. § 6, stk. 1, nr. 6.

Anordningens §§ 7-8 regulerer behandling af følsomme personoplysninger.

Det følger af anordningens § 7, stk. 6, at behandling af helbredsoplysninger kan ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det kriminalretlige område.

Det følger af anordningens § 8, stk. 1, at der for den offentlige forvaltning ikke må behandles oplysninger om kriminalretlige forhold, medmindre det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver. Af bestemmelsens stk. 6 følger, at behandling af oplysninger om kriminalretlige forhold kan finde sted, hvis betingelserne i § 7 er opfyldt. Der vil således kunne ske behandling af oplysninger om kriminalretlige forhold, hvis det er nødvendigt for myndighedernes opgavevaretagelse.

Anordningens kapitel 8-10 indeholder en række regler om den registreredes rettigheder, som bl.a. omfatter ret til information om, at der indsamles og videregives oplysninger om den pågældende, jf. anordningens §§ 28 og 29.

Ved indsamling af oplysninger hos andre end den registrerede påhviler det efter § 29, stk. 1, som udgangspunkt den dataansvarlige ved registreringen, eller hvor de indsamlede oplysninger er bestemt til videregivelse til tredje mand, senest når videregivelse af oplysningerne finder sted, at oplyse den registrerede om sin identitet, formålet med behandlingen mv. Disse regler gælder dog ikke for behandlinger, der foretages af politi eller anklagemyndighed inden for det kriminalretlige område, jf. anordningens § 2, stk. 4, 2. pkt., jf. også ovenfor.

2.6.1.2.3. Praksis

Efter gældende ret vil det efter reglerne i anordning om ikrafttræden for Grønland om behandling af personoplysninger og anordning om ikrafttræden for Grønland af forvaltningsloven bero på en konkret vurdering i hver enkelt sag, om det vil være berettiget at videregive oplysninger om gernings-

mandens løsladelse mv. til forurettede eller dennes nære pårørende. Der vil herunder kunne lægges vægt på, om den forurettede har ønsket at blive underrettet, og om der er et indbyrdes kendskab mellem den forurettede og gerningsmanden, som indebærer, at forurettede har en særlig interesse i at få kendskab til løsladelsen mv.

Der er ikke i dag generel praksis for at underrette forurettede i forbindelse med gerningsmandens løsladelse mv.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.6.2.1. Underretningsordningen

Ved lov nr. 412 af 9. maj 2011 om ændring af retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Underretning ved udgang og løsladelse m.v. og udvidelse af fristen for politianmeldelse ved erstatning fra staten til ofre for forbrydelser) blev der i den danske retsplejelov indført en bestemmelse (i § 741 g) om underretning af forurettede ved gerningsmandens udgang og løsladelse mv.

Underretningsordningen blev indført efter anbefaling fra Arbejdsgruppen om en styrket indsats over for ofre for forbrydelser, der blev nedsat i november 2009. Formålet med underretningsordningen er at afhjælpe den psykiske belastning, som det for nogle ofre kan være at leve i uvished om, hvornår gerningsmanden atter er på fri fod.

Det fremgår af pkt. 3.2.1 i de almindelige bemærkninger til L 134 af 9. maj 2011, (Folketingstidende 2010-11, 1. samling, tillæg A), at underretningsordningen blev anbefalet ud fra en afvejning af en række modsatrettede hensyn, herunder hensynet til ofrets tryghed, hensynet til ikke at skabe unødvendig frygt hos ofret, hensynet til gerningsmandens private forhold og sikkerhed.

Ved lov nr. 629 af 12. juni 2013 om udvidelse af ordning om underretning af forurettede og styrkelse af rammerne for behandling af ansøgninger om offererstatning blev den eksisterende underretningsordning for ofre udvidet. Udvidelsen indebærer, at den forurettede efter anmodning kan få underretning i tilfælde, hvor gerningsmanden under afsoning og på institutionens område med institutionens viden medvirker i optagelserne til et tv- eller et radioprogram produceret til udsendelse her i landet, hvori den pågældende har en fremtrædende rolle, eller i et portrætinterview i et dansk dagblad.

Det fremgår af pkt. 2.2.1 i de almindelige bemærkninger til det pågældende lovforslag (L 166 af 28. februar 2013, Folketingstidende 2012-13, tillæg A), at formålet med udvidelsen af ordningen var at afhjælpe den belastning, som et offer kan opleve ved indirekte at skulle konfronteres med gerningsmanden gennem medierne. Ved at modtage underretning kan offeret således forberede sig og tage de nødvendige forholdsregler.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringerne i Danmark i 2011 og 2013 også gør sig gældende for Grønland.

Justitsministeriet finder således, at der bør etableres en ordning, hvorefter den forurettede ved en forbrydelse efter anmodning herom vil få underretning om gerningsmandens løsladelse mv. En sådan ordning om udvidet adgang til underretning bør udformes således, at der på udtrykkelig anmodning herom fra den forurettede – medmindre væsentlige hensyn til gerningsmanden taler imod – gives underretning i sager om grovere overtrædelser af kriminalloven, hvor vold, trusler, seksualforbrydelser eller anden personfarlig kriminalitet indgår.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en bestemmelse i retsplejeloven, hvoraf det fremgår, at der i sager, hvor der er afsagt dom om anbringelse i anstalt, jf. kriminallovens kapitel 31, for en grovere overtrædelse af kriminalloven, hvor vold, trusler, seksualforbrydelser eller anden personfarlig kriminalitet indgår, efter anmodning fra den forurettede sker underretning af denne om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse samt om eventuel undvigelse, medmindre væsentlige hensyn til gerningsmanden taler imod.

Det foreslås, at underretningsordningen kun skal gælde i tilfælde, hvor gerningsmanden har været tilbageholdt før dom uden at være blevet løsladt inden dommens fuldbyrdelse, idet det er i disse sager, at den forurettede har en forventning om, at gerningsmanden indtil videre ikke er på fri fod.

Endvidere foreslås det, at den forurettede i sådanne tilfælde desuden efter anmodning skal underrettes, hvis gerningsmanden under afsoning og på institutionens område med institutionens viden medvirker i optagelserne til et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland, hvori den pågældende har en fremtrædende rolle, eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad. Det samme gælder ved medvirken i optagelserne af et sådant tv- eller radioprogram eller interview uden for institutionens område i

tilfælde, hvor institutionen har meddelt tilladelse til udgang med viden herom.

Herudover foreslås, at nære pårørende i tilfælde af den forurettedes død skal kunne få samme underretning, som den forurettede selv kunne have fået.

Kerneområdet for underretningsordningen vil være i sager, hvor gerningsmanden er idømt en dom til anbringelse i anstalt.

Herudover foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at ordningen også skal omfatte gerningsmænd, som er dømt til forvaring efter kriminallovens § 161, dømt til anbringelse på hospital eller institution efter kriminallovens § 157 eller dømt til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark efter de tidligere gældende regler, dvs. den nu ophævede bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 2, eller efter den tidligere kriminallovs § 102, stk. 3.

For så vidt angår underretning om løsladelse og udgang bør der underrettes om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse, herunder eventuel prøveløsladelse, samt om eventuel undvigelse.

I forhold til gerningsmandens medvirken i optagelserne til et tv- eller radioprogram eller i et portrætinterview under afsoningen omfatter underretningsordningen alene programmer og interviews, hvor gerningsmanden har en fremtrædende rolle. Det bemærkes endvidere, at ordningen ikke indebærer begrænsninger i den dømtes mulighed for at ytre sig, ligesom ordningen ikke i sig selv har betydning for, hvorvidt der konkret meddeles tilladelse til optagelser eller interview efter de gældende regler herom.

Alle typer af tv- og radioprogrammer er omfattet af den foreslåede ordning. Det er desuden ikke afgørende, om der er tale om optagelse til programmer, der forventes sendt i lokal eller landsdækkende tv/radio. Det er imidlertid en forudsætning, at det pågældende program produceres til udsendelse i Grønland.

For så vidt angår portrætinterviews, skal der ikke blot være tale om en artikel, idet der lægges vægt på, at det særligt vil virke stødende for offeret, hvis der bringes et længere, personligt interview med gerningsmanden, hvor den pågældende får lejlighed til at udtale sig om sine personlige forhold. Den pågældende artikel skal således kunne karakteriseres som et egentligt portrætinterview med den dømte.

Programmer og interviews, hvori den pågældende optræder anonymt, falder uden for ordningen.

Den foreslåede underretningsordning omfatter tilfælde, hvor det pågældende tv- eller radioprogram optages under gerningsmandens afsoning. Det er i den forbindelse uden betydning, hvornår programmet forventes sendt. Tilsvarende omfatter underretningsordningen tilfælde, hvor et dagbladsinterview laves under gerningsmandens afsoning, og det er således også her uden betydning, hvornår det pågældende portræt rent faktisk bringes.

Underretningsordningen vil alene omfatte tv- og radioprogrammer samt portrætinterview, der optages eller laves med myndighedernes viden. Ordningen omfatter således navnlig optagelser eller interview, der finder sted på den relevante institutions område.

At den pågældende institution er bekendt med, at en indsat modtager besøg fra eksempelvis en journalist vil imidlertid i sig selv næppe være tilstrækkeligt til, at institutionen har den forudsatte viden, der kan udløse en underretning af den forurettede. Ordningen forudsætter derfor, at de relevante medier/journalister bidrager med oplysninger, der gør det muligt for institutionen at vurdere, om det pågældende program/interview omfattes af ordningen, herunder bl.a. i henseende til programmets/interviewets karakter og afgrænsningen af de omfattede medier. Dette gælder også i tilfælde, hvor den indsatte med institutionens viden under udgang skal interviewes mv. Det forudsættes, at institutionen indretter sin sagsoplysning på en sådan måde, at der hverken til medierne eller til vedkommende afsoner videregives oplysninger om, at offeret har anmodet om underretning. Det forudsættes ligeledes, at medierne inden for disse rammer bidrager med oplysninger. Det forhold, at medierne forudsættes at bidrage med de oplysninger, der er relevante for at forurettede kan blive underrettet, indebærer ikke i sig selv nogen indskrænkning i den dømtes adgang til at udtale sig til medierne.

Det vil i en række tilfælde ikke være muligt at oplyse offeret om det præcise tidspunkt for offentliggørelse. Dette kan som anført enten skyldes, at en planlagt udsendelse/udgivelse fremrykkes, udskydes, genudsendes eller helt udgår. Underretningen af offeret bør dog, i det omfang det er den underrettede myndighed bekendt, så vidt muligt indeholde oplysninger om det forventede sende- eller udgivelsestidspunkt. Også i denne henseende forudsættes det, at det pågældende medie så vidt muligt bidrager med oplysninger herom.

Det bemærkes endvidere, at de pågældende oplysninger kun i nødvendigt omfang forudsættes videregivet til den forurettede. Det drejer sig i særdeleshed om oplysningerne om, hvornår og i hvilket medie et program/et portræt forventes bragt. Nærmere indholdsmæssige oplysninger om det pågældende tv-program mv. forventes imidlertid ikke videregivet til den forurettede.

En orientering om underretningsordningen efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 b, stk. 1, bør fremgå af informationsmateriale til ofre, og den forurettede bør på hvilket som helst tidspunkt kunne anmode om at blive underrettet. Underretningen bør behandles i forlængelse af dens modtagelse hos den kompetente myndighed, dog således at der først skal tages stilling til anmodningen efter kriminalsagens endelige afslutning ved retten.

Gerningsmanden skal ikke orienteres om afgørelsen om, hvorvidt der skal ske underretning til den forurettede, medmindre særlige grunde taler herfor, men der bør i kriminalforsorgens generelle vejledning til afsonere informeres om underretningsordningens eksistens, således at gerningsmanden har mulighed for at reagere i forhold til myndighederne, hvis vedkommende f.eks. modtager trusler fra den forurettedes omgangskreds under fuldbyrdelsen.

Det er efter Justitsministeriets opfattelse mest hensigtsmæssigt, at afgørelse om underretning træffes af politiet. Politiet må således antages i forvejen at have (haft) kontakt til den forurettede og kende bedst til sagen og dens øvrige parter. Politiet er således nærmest til at vurdere, om væsentlige hensyn til gerningsmanden taler imod, at der gives underretning. Det vil som udgangspunkt kun være i de tilfælde, hvor politiet efter en konkret vurdering afslår at give underretning, at det vil være nødvendigt at meddele den forurettede dette skriftligt. Afslaget skal ledsages af en begrundelse. I andre tilfælde vil det således være tilstrækkeligt, at politiet i forbindelse med modtagelsen af anmodningen har oplyst, at den forurettede kan regne med underretning ved udgang og løsladelse mv. Det bemærkes dog, at hvis anmodningen fremsættes skriftligt, bør politiets oplysning herom til den forurettede ligeledes afgives skriftligt.

Det bemærkes, at politiet ved tilbageholdtes løsladelse i forbindelse med en domsafsigelse i en kriminalsag, fordi foranstaltningen anses for udstået, endnu ikke vil have haft lejlighed til at tage stilling til en eventuel underret-

ning, idet der først ville skulle tages stilling til anmodningen efter kriminalsagens endelige afslutning ved retten. Det bør i sådanne tilfælde derfor være den mødende anklager, som skal sikre sig, at den forurettede underrettes om løsladelsen, hvis den forurettede ikke har været til stede under domsafsigelsen.

Justitsministeriet finder det mest hensigtsmæssigt, at underretningen i sager, hvor gerningsmanden dømmes til anbringelse i en anstalt, foretages af kriminalforsorgen. Politiet bør således i forbindelse med fuldbyrdelsesordren vedrørende kriminalsagen orientere Kriminalforsorgen i Grønland, hvis den forurettede skal underrettes. Underretningen skal ske skriftligt direkte til den forurettede (eller dennes nære pårørende), medmindre politiet i fuldbyrdelsesordren har angivet andet, f.eks. hvis politiet skønner, at særlige sikkerhedsmæssige eller andre hensyn til den forurettede taler for, at underretningen bør ske ved politiets foranstaltning.

Det bemærkes endvidere, at hvis gerningsmanden er idømt særlige foranstaltninger jf. kriminallovens § 157, bør underretningen af den forurettede efter Justitsministeriets opfattelse ikke foretages af kriminalforsorgen, men derimod af den myndighed, som fører tilsyn med foranstaltningen.

Endelig foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om underretningsordningen, herunder om at afgørelser ikke kan påklages til en højere administrativ myndighed.

Justitsministeriet vil med hjemmel i denne bestemmelse udstede en bekendtgørelse, som beskriver den nærmere kompetencefordeling mellem de implicerede myndigheder samt de nærmere retningslinjer for myndighedernes underretning, som beskrevet ovenfor. Ministeriet vil desuden i bekendtgørelsen fastsætte regler om, at et afslag fra politiet på at give underretning ikke kan påklages. Ministeren vil herudover i bekendtgørelsen fastsætte regler om, at anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger ikke finder anvendelse i forhold til gerningsmanden, jf. pkt. 2.6.2.2 nedenfor.

2.6.2.2. Forholdet til anden regulering

Efter gældende ret vil det efter reglerne i både anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger og anordning om ikrafttræden for Grønland af forvaltningsloven bero på en konkret vurdering i hver enkelt sag, om det vil være berettiget at videregive oplysninger om

gerningsmandens løsladelse mv. til forurettede eller forurettedes nære pårørende. Der vil herunder kunne lægges vægt på, om den forurettede har ønsket at blive underrettet, og om der er et indbyrdes kendskab mellem den forurettede og gerningsmanden, som indebærer, at den forurettede har en særlig interesse i at få kendskab til løsladelsen mv.

Særligt i forhold til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger bemærkes, at underretning efter Justitsministeriets opfattelse i det konkrete tilfælde ville have hjemmel i anordningens § 7, stk. 6, og § 8, stk. 6, jf. § 7, stk. 6, da underretningen ville være nødvendig af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det kriminalretlige område.

Den foreslåede bestemmelse om etablering af en underretningsordning i retsplejelov for Grønland vil indebære, at det i alle tilfælde – inden for de i bestemmelsen angivne rammer – vil være berettiget at videregive oplysninger om gerningsmandens løsladelse mv. til forurettede eller forurettedes nære pårørende. Dette gælder, uanset om videregivelsen ellers skulle være bedømt efter anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger eller anordning om ikrafttræden for Grønland af forvaltningsloven.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke begrænse de eksisterende muligheder for at underrette den forurettede om gerningsmandens løsladelse mv. Politiet vil fortsat – uanset arten af den begåede kriminalitet – i konkrete tilfælde, hvor politiet ud fra præventive eller sikkerhedsmæssige overvejelser finder, at der er et særligt hensyn at tage til forurettede i sagen, kunne foretage underretning ved gerningsmandens løsladelse mv. i overensstemmelse med persondataloven eller forvaltningsloven.

Med hensyn til den forurettede eller forurettedes nære pårørendes behandling af de oplysninger om gerningsmandens løsladelse mv., som de pågældende i givet fald modtager, lægger Justitsministeriet til grund, at behandling af personoplysninger efter den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt vil være at anse som en behandling, der foretages af en fysisk person som led i aktiviteter af rent privat karakter, som ikke er omfattet af persondataloven, som sat i kraft for Grønland.

Den forurettede eller forurettedes nære pårørende kan efter Justitsministeriets vurdering behandle personoplysningerne på en sådan måde, at behandlingen uanset udgangspunktet ikke kan karakteriseres som en rent personlig

aktivitet i persondatalovens forstand. Dette vil betyde, at behandlingen i sådanne tilfælde skal ske inden for rammerne af persondataloven, som sat i kraft for Grønland, og at den forurettede eller dennes nære pårørende vil være dataansvarlig for behandlingen. Det må eksempelvis antages ikke at være en rent personlig aktivitet, at den forurettede eller dennes nære pårørende offentliggør de pågældende oplysninger på internettet, hvorved oplysningerne bliver tilgængelige for et ubestemt antal personer. Der vil blive gjort opmærksom på dette forhold i den underretning, som forurettede eller dennes nære pårørende modtager.

Justitsministeriet finder ikke, at gerningsmanden bør orienteres om afgørelsen om underretning af forurettede, medmindre særlige grunde taler herfor, da oplysningen om, at den forurettede har anmodet om underretning, i sig selv vil kunne skabe eller forstærke modsætningsforholdet mellem den forurettede og gerningsmanden. I det omfang andre dataansvarlige end politi og anklagemyndighed modtager oplysninger om, at den forurettede har anmodet om underretning om gerningsmandens løsladelse mv., vil det efter omstændighederne kunne udløse pligt efter anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger § 29, stk. 1, til at informere gerningsmanden herom, jf. pkt. 2.6.1.2.2 ovenfor. Det må dog samtidig antages, at der i en række tilfælde af hensyn til forurettede eller forurettedes nære pårørende vil være mulighed for at undlade at informere efter anordningens § 29 på grund af undtagelsesbestemmelsen i navnlig anordningens § 30, stk. 1.

For at sikre at der ikke i visse tilfælde vil gælde en pligt til at informere efter anordningens § 29, foreslås det på den anførte baggrund, at justitsministeren i regler udstedt efter den foreslåede § 336 b, også kan fastsætte bestemmelser om, at persondatalovens regler ikke finder anvendelse i forhold til gerningsmanden.

Det bemærkes, at Justitsministeriet finder, at der i kriminalforsorgens generelle vejledning til afsonere bør informeres om underretningsordningens eksistens, således at gerningsmanden har mulighed for at reagere i forhold til myndighederne, hvis han f.eks. modtager trusler fra den forurettedes omgangskreds.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes at medføre merudgifter på 2,7 mio. kr. årligt for Grønlands Politi.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervs- livet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Eventuelle andre konsekvenser af lovforslaget

Lovforslaget vurderes at kunne have en positiv betydning for opfyldelsen af delmål 16.3 i FN's verdensmål.

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [...] til den [...] været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

[...]

Derudover har et udkast til lovforslag været forelagt Grønlands Selvstyre til udtalelse.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	2,7 mio. kr. årligt.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Eventuelle andre konsekvenser af lovforslaget	Lovforslaget vurderes at kunne have en positiv betydning for opfyldelsen af delmål 16.3 i FN's verdensmål.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 113, stk. 3, »kan« retsformand, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part, nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde.

Bestemmelsen har bl.a. til formål at give retten mulighed for at udelukke en gruppe af personer fra et retsmøde – typisk samme gruppe som tiltalte – uden at der skal foretages en individuel vurdering af, om den enkeltes tilstedeværelse er en hindring for at opnå en sandfærdig forklaring.

Med forslaget ændres bestemmelsen i § 113, stk. 3, således at rettens formand »skal« nægte de angivne personer og grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

Ændringen vil indebære, at rettens formand fremover skal benytte muligheden for at udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra retsmødet i alle tilfælde, hvor de pågældendes tilstedeværelse vurderes at være til hinder for, at der kan opnås en sandfærdig forklaring. Dette må antages særligt at være relevant i sager vedrørende organiseret kriminalitet, herunder især narkotikakriminalitet, hvor der kan være en risiko for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Forurettede har i dag normalt ikke ret til at overvære lukkede retsmøder, uanset hvilke hensyn der ligger bag dørlukningen.

Efter retsplejelovens § 119 kan retsformanden, når særlige grunde taler for det, give andre end dem, der har med sagen at gøre, tilladelse til at overvære et retsmøde, der afholdes for lukkede døre. Bestemmelsen er næppe tiltænkt og anvendes i praksis næppe i noget væsentligt omfang i forhold til forurettede i en kriminalsag.

Efter den foreslåede ændring af retsplejelovens § 119 gives forurettede adgang til at overvære retsmøder, der afholdes for lukkede døre, medmindre hensynet bag dørlukningen taler imod det. Reglen er ikke begrænset til rets-

møder under hovedforhandlingen, men det må antages, at bestemmelsen i praksis primært vil få betydning i netop dette tilfælde.

Den foreslåede bestemmelse indebærer ikke en absolut adgang for forurettede til at overvære lukkede retsmøder. Forurettede vil imidlertid, medmindre retten konkret finder, at formålet med dørlukningen taler imod det, have adgang til at overvære retsmøder, der afholdes for lukkede døre. Det vil være rettens formand, som vil skulle tage stilling til en sådan anmodning.

En dørlukning, der sker af hensyn til statens forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse, jf. retsplejelovens § 114, stk. 1, nr. 2, vil i praksis typisk indebære, at formålet med dørlukningen taler imod, at forurettedes anmodning om at være til stede imødekommes. Det samme gælder, hvis dørlukningen er begrundet i efterforskningsmæssige hensyn, jf. retsplejelovens § 114, stk. 2, nr. 3. Derimod vil hensynet til ro og orden, jf. retsplejelovens § 114, stk. 1, nr. 1, ikke på samme måde udelukke den forurettede fra at overvære et lukket retsmøde, og dørlukning på grund af tiltaltes alder, jf. retsplejelovens § 114, stk. 2, nr. 1, vil heller ikke normalt kunne begrunde, at forurettede afskæres fra at overvære retsmødet. I øvrigt må det bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om forurettede skal tillades adgang til et lukket retsmøde.

Forurettede vil efter bestemmelsen i § 154 fortsat normalt være afskåret fra at overvære et lukket retsmøde forud for afgivelsen af sin egen forklaring.

Det skal af rettens formand over for den forurettede indskræpes, at den pågældende ikke må give meddelelse om forhandlingen til nogen, medmindre dørlukningen alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, samt at en overtrædelse heraf kan foranstaltes med bøde, jf. retsplejelovens § 127, stk. 1, jf. det foreslåede § 119, 3. pkt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring i § 1, nr. 2, hvorved der indsættes et nyt pkt. i § 119. Henvielsen i § 127, stk. 1, til § 119, 2. pkt., skal derfor ændres til § 119, 3. pkt.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 141, stk. 3, kan retten bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved hjælp af fjernkommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt.

Det fremgår af forarbejderne til § 141, stk. 3, at baggrunden for bestemmelsen dels er at spare vidner for at rejse til en fjerntliggende ret, dels at gennemføre afhøringer, som måske ellers ikke kunne finde sted eller i hvert fald kun som en subsidiær afhøring efter § 141, stk. 5. Den afhørtes deltagelse i videomødet skal altid være nøje kontrolleret af en offentlig myndighed eller en person med autorisation, jf. § 163.

Det fremgår dog ikke direkte af bestemmelsen, at hensynet til vidnets ubehag ved at blive konfronteret med tiltalte i retten kan indgå i overvejelserne om brug af fjernkommunikation med billede.

Med forslaget tilføjes det i § 141, stk. 3, at afgivelse af vidneforklaring ved anvendelse af fjernkommunikation med billede bl.a. kan være hensigtsmæssigt og forsvarligt, »hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor«.

Forslaget indebærer, at hensynet til vidnets ubehag ved at blive konfronteret med tiltalte i retten kan indgå i overvejelserne om brug af fjernkommunikation med billede.

Princippet om bevisumiddelbarhed tilsiger, at det fortsat bør være udgangspunktet, at vidner møder i retten og afgiver forklaring umiddelbart for den dømmende ret under hovedforhandlingen.

Det forudsættes i forlængelse heraf, at retten ved afgørelsen af, om vidneforklaring kan afgives ved anvendelse af fjernkommunikation med billede, bør foretage en konkret afvejning mellem fordelene ved denne afhøringsform over for ulempen ved, at vidnet ikke møder umiddelbart for den dømmende ret.

I den forbindelse bør der ligeledes lægges vægt på hensynet til vidnets tryghed, og det bør indgå i vurderingen, om anvendelse af fjernkommunikation med billede kan begrænse risikoen for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Herudover vil det som hidtil tale for anvendelse af fjernkommunikation med billede, hvis vidnet har langt til den dømmende ret, mens det vil tale væsent-

ligt imod anvendelse af fjernkommunikation med billede, hvis der er tale om et centralt vidne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Den foreslåede bestemmelse, har til formål at sikre, at der tages fornødent hensyn til særligt udsatte vidner, herunder særligt forurettede, i forbindelse med deres møde i retten.

Det foreslås i *1. pkt.*, at politiet eller anklagemyndigheden skal underrette retten, hvis der efter en konkret vurdering er behov for særlig hensyntagen til et vidne i en kriminalsag. Det kan især være tilfældet i sager om seksualforbrydelser, vold, røveri, afpresning og lignende alvorlige og belastende sager, hvor et vidne, herunder navnlig forurettede, efter en konkret vurdering må anses for at være særligt udsat som følge af sin alder, fysiske eller psykiske helbredsforhold, følgerne af den kriminelle handling eller risiko for pression.

Det foreslås herefter i *2. pkt.*, at retten i fornødent omfang skal bistå vidnet.

Bestemmelsen indebærer, at politiet eller anklagemyndigheden og retten i et samarbejde skal søge at begrænse de ulemper, der kan være forbundet med afgivelse af forklaring for retten for den pågældende. Det forudsættes, at politiet vurderer, om der er et særligt behov for hensyntagen, og i givet fald underretter retten, med henblik på at aftale hvordan dette behov bedst kan opfyldes. Der kan således være tale om, at en medarbejder ved retten på forhånd er klar til at modtage og vejlede vidnet om placering i et andet lokale, indtil forklaringen skal afgives. Der kan også være tale om at sikre, at vidnet ikke unødvendigt konfronteres med tiltalte eller bestemte vidner, eller om koordinering af en nødvendig politibeskyttelse. Man bør i den forbindelse være opmærksom på, at der i nogle tilfælde også kan være andre vidner i sagen, som forurettede har et klart behov for ikke at være i rum med.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det følger af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 314, stk. 1 og 2, at den sigtede og andre med rimelig interesse heri skal underrettes om afgørelser om påtaleopgivelse og tiltalefrafald, samt at de kan klage over afgørelsen. Underretningspligten og klageadgangen omfatter sagens parter, men det er også fast antaget, at den forurettede under alle omstændigheder bør underrettes, samt at vedkommende har klageadgang. I øvrigt beror det på en konkret vurdering, om f.eks. de nære pårørende til en forurettet, der er afgået ved døden, har en sådan interesse i sagen, at de skal underrettes og har klageadgang.

Med den foreslåede bestemmelse kommer det til at fremgå udtrykkeligt af retsplejeloven, at den forurettede skal underrettes om afgørelser om påtaleopgivelse og tiltalefrafald. Det foreslås endvidere, at forurettedes nære pårørende skal underrettes om afgørelser om påtaleopgivelse og tiltalefrafald, hvis forurettede er afgået ved døden. Andre, der må antages at have en rimelig interesse deri, skal som hidtil underrettes.

Det er ikke en betingelse efter bestemmelsen, at den forurettede er afgået ved døden som følge af den kriminelle handling.

Kriteriet »nære pårørende« omfatter den eller de familiemedlemmer mv., som har stået forurettede nærmest på tidspunktet for dødsfaldet. Det tiltrædes i den forbindelse, at en ægtefælle eller samlever i almindelighed må antages at være den person, som har stået forurettede nærmest, således at det vil være tilstrækkeligt alene at underrette ægtefællen eller samleveren. Har forurettede ikke efterladt en ægtefælle eller samlever, må det bero på de nærmere konkrete forhold, hvilken eller hvilke personer inden for kredsen af forældre, børn, søskende mv. som kan anses for at have stået forurettede nærmest og dermed omfattet af kriteriet nære pårørende.

Der er efter den foreslåede bestemmelse ikke pligt til at underrette forurettede på en bestemt måde. Underretning kan således bl.a. ske ved at sende en kopi af afgørelsen eller ved, at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om afgørelsen. Omfanget af oplysninger i underretningen vil således kunne afpasses konkret, hvis der f.eks. gør sig særlige hensyn gældende. Det vil navnlig kunne være tilfældet med hensyn til tiltalefrafald over for unge under 18 år, hvor der kan være særlig anledning til ikke at gengive eventuelle særvilkår for tiltalefrafaldet, der afspejler personlige problemer hos den unge.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2 og 2.2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Efter de gældende regler er der ikke mulighed for at beskikke en bistandsbisidder efter reglerne i retsplejelovens § 333, hvis den forurettede ikke har været udsat for en af de lovovertrædelser, der er særskilt nævnt i retsplejelovens § 333.

Med de foreslåede bestemmelser udvides adgangen til at beskikke en bistandsbisidder for forurettede, og der indføres en adgang til, hvis forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, at beskikke en bistandsbisidder for forurettedes nære pårørende.

Det foreslås således for det første, at der indføres en adgang til at beskikke en bistandsbisidder for forurettede uden for området af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 333, stk. 1, når særlige omstændigheder taler for at beskikke en sådan, jf. forslaget til § 333, stk. 2.

Efter den foreslåede bestemmelse kan retten således, når særlige omstændigheder taler for det, beskikke en bistandsbisidder for forurettede. Sådanne særlige omstændigheder kan f.eks. foreligge i visse sager om grovere chikane, hvor forurettede er blevet truet og har været udsat for hærværk eller lignende, eller i visse sager om afpresning efter kriminallovens § 108. Desuden kan der helt undtagelsesvis tænkes tilfælde, hvor forurettedes personlige forhold – uanset sagens karakter i øvrigt – i sig selv kan begrunde, at der beskikkes en bistandsbisidder.

Der foreslås for det andet indført en regel, hvorefter retten kan beskikke en bistandsbisidder for nære pårørende, når forurettede er afgået ved døden, jf. forslaget til § 333, stk. 3. Efter bestemmelsen skal den forurettede være død som følge af forbrydelsen for at kunne få beskikket en bistandsbisidder. Der kræves således årsagssammenhæng mellem den forbrydelse, som forurettede har været udsat for, og forurettedes død.

Som det fremgår af formuleringen af den foreslåede bestemmelse, er det endvidere kun, når særlige hensyn taler for det, at retten kan beskikke en bistandsbisidder for forurettedes nære pårørende. Det vil altid være en stor belastning for de efterladte at miste en nærtstående ved en forbrydelse. Dette moment bør imidlertid ikke i sig selv være tilstrækkeligt til at beskikke en

bistandsbisidder. Det må kræves, at der herudover foreligger nogle særlige forhold. Afgørelsen heraf må bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvor det navnlig bør indgå, om en pårørende skal vidne under belastende omstændigheder eller i øvrigt i forhold til kriminalsagen har et særligt behov for bistand.

Med hensyn til den nærmere fortolkning af kriteriet »nære pårørende« henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Det kræves efter bestemmelsen, at betingelserne for at beskikke en bisidder for den forurettede, jf. stk. 1 og 2, i øvrigt er opfyldt. Heri ligger, at den forurettedes efterladte nære pårørende ikke vil kunne få en bisidder beskikket, hvis den forurettede efter § 333 har fået eller ville have fået afslag på beskikkelse af en bisidder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Den foreslåede tilføjelse skal ses som en konsekvens af det foreslåede *stk. 3* i retsplejelovens § 333. Politiet vil således også skulle vejlede forurettedes efterladte nære pårørende om muligheden for at få beskikket en bistandsbisidder. Vejledningspligten vil gælde i tilfælde, hvor der er rimelig grundlag for at antage, at betingelserne for at beskikke en bisidder for forurettedes efterladte nære pårørende kan være opfyldt.

Med hensyn til den nærmere fortolkning af kriteriet »nære pårørende« henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Den foreslåede tilføjelse skal ses som en konsekvens af det foreslåede *stk. 3* i retsplejelovens § 333. Politiet vil således også skulle indbringe en anmodning om bistandsbisidder fra forurettedes efterladte nære pårørende for retten.

Med hensyn til den nærmere fortolkning af kriteriet »nære pårørende« henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Retsplejelovens kapitel 33 om forurettedes stilling indeholder i dag et underkapitel om politiets vejledning om erstatning, der indeholder en bestemmelse (§ 336).

Det foreslås, at overskriften ændres til ”Vejledning og information af forurettede”. Der er tale om en konsekvensrettelse, idet underkapitlet efter de foreslåede ændringer ikke alene vil indeholde regler om politiets og anklagemyndighedens vejledning om erstatning, men også regler om politiets og anklagemyndighedens vejlednings- og informationspligt.

Til nr. 11

Til § 336

Der påhviler efter forvaltningsretlige regler og principper politiet og anklagemyndigheden en almindelig vejlednings- og informationspligt over for den forurettede. Omfanget af denne pligt afhænger af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag.

Efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336, stk. 1, får politiet og anklagemyndigheden efter retsplejeloven pligt til at vejlede forurettede om vedkommendes retsstilling.

Forslaget indebærer, at den forurettede i fornødent omfang skal vejledes om f.eks. adgangen til at få påkendt civile krav under kriminalsagen, vedkommendes rettigheder efter offererstatningsloven samt forurettedes rettigheder og pligter som vidne under sagen. Den forurettede bør desuden, hvor de konkrete forhold i sagen kan give anledning til det, bl.a. vejledes om reglerne om aktindsigt i kriminalsagen, jf. retsplejelovens § 101.

Behovet for vejledning vil i høj grad variere fra sag til sag, og vejledningspligtens nærmere indhold bør i vid udstrækning være bestemt af de konkrete forhold i den enkelte kriminalsag. Der vil f.eks. normalt være et større behov for vejledning i en sag om vold end i en sag om butikstyveri.

Efter den foreslåede regel skal en forurettets efterladte nære pårørende tilige i fornødent omfang vejledes og informeres.

Vejledningspligtens nærmere indhold vil i vid udstrækning afhænge af de konkrete forhold i den enkelte sag. Det må antages, at forurettedes efterladte nære pårørende kun i helt særlige tilfælde vil have samme behov for vejledning og information som en forurettet. Det må endvidere antages, at der primært vil være et sådant behov i sager, hvor den forurettede er afdød ved døden som følge af forbrydelsen. Det kunne f.eks. være tilfældet i en sag om uagtsomt manddrab, hvor et forældrepar har mistet dets barn i en ulykke. Omfanget af vejledningspligten vil også afhænge af den interesse i sagen, som den nære pårørende udviser.

Vejledningspligten aktualiseres naturligvis kun i det omfang, politiet eller anklagemyndigheden er eller bliver gjort bekendt med, at der er en nær pårørende til den afdøde forurettede.

Med hensyn til den nærmere fortolkning af kriteriet »nære pårørende« henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, skal den forurettede eller dennes efterladte nære pårørende, hvis den forurettede er afdød ved døden, vejledes om sagens forventede forløb og informeres om sagens gang.

Forslaget indebærer, at der i fornødent omfang skal vejledes om væsentlige forhold med hensyn til sagens videre behandling. Det vil sige, at der – så vidt det er muligt at forudse – skal ydes fornøden vejledning om, hvordan sagens videre forløb kan forventes at blive.

Forslaget indebærer endvidere, at den forurettede i fornødent omfang skal informeres om væsentlige skridt, som er taget i sagen, f.eks. i form af anholdelse, tilbageholdelse eller tilvejebringelse af tidskrævende undersøgelser og lignende. Den forurettede skal også i fornødent omfang orienteres, hvis behandlingen af kriminalsagen trækker særligt ud.

Den foreslåede bestemmelse udvider ikke politiets og anklagemyndighedens adgang til over for forurettede i en kriminalsag at videregive oplysninger omfattet af bestemmelser om tavshedspligt.

I retsplejelovens § 336, *stk. 3*, foreslås det, at justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger dertil, fastsætter administrative regler om den angivne vejlednings- og informationspligt. Vejlednings- og informations-

pligtens nærmere udmøntning i praksis bør således efter bestemmelsen gøres til genstand for en mere detaljeret administrativ regulering.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Til § 336 a

Efter de gældende regler i retsplejeloven er der ikke pligt til at underrette forurettede om, at der er rejst tiltale.

Med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 a, stk. 1, fastsættes der i retsplejeloven en pligt for politiet eller anklagemyndigheden til at underrette den forurettede eller dennes efterladte nære pårørende om den rejste tiltale.

Underretning kan ske ved at sende en kopi af anklageskriftet til den forurettede eller ved at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om den rejste tiltale, samtidig med at sagen sendes til retten. Hvis der sendes en kopi af anklageskriftet, skal eventuelle forhold, som ikke vedrører den forurettede, udgå. Dette gælder også den tiltaltes personnummer.

Forurettede underrettes i dag om afholdelse af et retsmøde, hvor den forurettede skal afgive vidneforklaring. Forurettede underrettes efter gældende praksis endvidere om retsmøder, hvor forurettedes erstatningskrav kan fremsættes og påkendes. Retsplejeloven indeholder ikke bestemmelser, hvorefter der herudover skal ske underretning af forurettede om retsmøder.

Efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 a, stk. 2, skal forurettede eller dennes efterladte nære pårørende – uden for de ovenfor nævnte tilfælde – efter anmodning underrettes om tidspunktet for hovedforhandlingen. Anmodning kan fremsættes over for politiet, efter at forurettede mv. har modtaget underretning om tiltalen mv., idet det forudsættes, at forurettede mv. vejledes om denne mulighed.

Underretning kan ske ved at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om tid og sted for hovedforhandlingen.

Efter retsplejeloven underrettes forurettede eller dennes nære pårørende ikke om en anke eller om en sags genoptagelse.

Efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 a, stk. 3, skal forurettede eller dennes efterladte nære pårørende underrettes om, at en sag er anket. Underretning kan ske ved at sende en kopi af ankemeddelelsen til den forurettede eller ved at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om, at sagen er anket, og om at forurettede senere vil modtage underretning om tid og sted for hovedforhandlingen.

Efter § 336 a, stk. 4, i den foreslåede bestemmelse skal forurettede eller dennes efterladte nære pårørende underrettes, hvis en sag genoptages.

Underretning kan ske ved at sende et standardbrev indeholdende oplysninger om, at sagen er genoptaget, og at forurettede senere vil modtage yderligere underretning herom.

I de tilfælde, hvor der er anmodet om underretning, skal forurettede tillige underrettes, hvis en anke frafaldes. Forurettede skal i den forbindelse have oplyst, at sagen er sluttet, og at underinstansens dom står ved magt.

Både efter stk. 3 og stk. 4 er det en betingelse, at der tidligere er fremsat anmodning efter stk. 2.

Med hensyn til den nærmere fortolkning af kriteriet »nære pårørende« henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.3, 2.2.2.5 og 2.2.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 336 b

Efter de gældende regler i retsplejeloven er der ikke pligt til at underrette forurettede om den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse, herunder eventuel prøveløsladelse, eller undvigelse. Der er heller ikke pligt til at underrette forurettede om den dømtes medvirken i optagelsen af et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad under afsoningen

Med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 b, stk. 1, fastsættes det, at den forurettede i sager, hvor der er afsagt dom om anstaltsanbringelse for en grovere overtrædelse af kriminalloven, hvor vold, trusler, seksualforbrydelser eller anden personfarlig kriminalitet indgår underrettes om tids-

punktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse, herunder eventuel prøveløsladelse, samt om eventuel undvigelse, hvis den forurettede har anmodet herom. I sådanne tilfælde underrettes den forurettede desuden efter anmodning, hvis gerningsmanden under afsoning og på institutionens område med institutionens viden medvirker i optagelserne til et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland, hvori den pågældende har en fremtrædende rolle, eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad. Det samme gælder ved medvirken i optagelserne af et sådant tv- eller radioprogram eller interview uden for institutionens område i tilfælde, hvor institutionen har meddelt tilladelse til udgang med viden herom. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende, hvis vedkommende har anmodet herom. Underretning kan afslås, hvis væsentlige hensyn til gerningsmanden taler for det.

Det foreslås endvidere, at underretningsordningen kun gælder i tilfælde, hvor gerningsmanden har været tilbageholdt før dom uden at være blevet løsladt inden dommens fuldbyrdelse.

Med ”en grovere overtrædelse af kriminalloven, hvor vold, trusler, seksualforbrydelser eller anden personfarlig kriminalitet indgår” forstås en overtrædelse af en af følgende bestemmelser i kriminalloven: § 37 (vold og trusler mod tjenestemand), § 74 (blodskam), § 77 (voldtægt), § 78, (kønslig udnyttelse mv.) § 79 (kønsligt forhold til børn), § 80 (forførelse), § 84 (blufærdighedskrænkelse), § 85 (børnepornografi, hvis der er identificeret en forurettet i sagen), § 86 jf. § 12 (forsøg på manddrab), § 88 (vold), § 89 (hensættelse i hjælpeløs tilstand), § 91 (ulovlig tvang), § 92 (frihedsberøvelse), § 93 (menneskehandel), § 95 (uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder, af hvis der er tale om en digital seksuel krænkelse), § 98 (trusler), § 108 (afpresning) og § 112 (røveri).

Det foreslås som nævnt, bl.a. at der gives underretning om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse, herunder eventuel prøveløsladelse, samt om eventuel undvigelse.

Det forudsættes i den forbindelse, at benådning sidestilles med løsladelse, således at den forurettede i givet fald underrettes herom.

Efter kriminallovens § 232, stk. 1, kan fuldbyrdelse af foranstaltningen midlertidigt afbrydes, bl.a. når ganske særlige omstændigheder af f.eks. helbredsmæssig karakter taler imod en umiddelbar fortsættelse af fuldbyrdelsen. Efter Justitsministeriets opfattelse kan en sådan afbrydelse sidestilles

med en uledsaget udgang. Det forudsættes derfor, at den forurettede ved eventuel afbrydelse af fuldbyrdelsen før første uledsagede udgang underrettes om afbrydelsen og herefter først underrettes igen ved (prøve)løsladelse samt ved eventuel undvigelse.

Det fremgår af kriminallovens § 234, stk. 1, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af anbringelsestiden kan anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution. En afgørelse om en sådan anbringelse indebærer i almindelighed, at der kan ske uledsaget udgang uden særskilt tilladelse, idet retten til udgang i givet fald er reguleret generelt i institutionens reglement. Anbringelse i medfør af § 234, stk. 1, bør efter Justitsministeriets opfattelse derfor i relation til underretningsordningen sidestilles med uledsaget udgang. Det forudsættes således, at den forurettede underrettes, hvis der sker anbringelse efter kriminallovens § 234, stk. 1, uden at den dømte forinden har haft (egentlig) uledsaget udgang, og herefter først underrettes igen ved (prøve)løsladelse samt ved eventuel undvigelse.

Det foreslås endvidere, at forurettede også får mulighed for at blive underrettet i situationer, hvor gerningsmanden under sin afsoning medvirker i optagelserne til et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland, hvori den pågældende skal have en fremtrædende rolle, eller i et portrætin-terview i et grønlandsk dagblad

Det er ikke alle situationer, hvor et offer konfronteres med gerningsmanden gennem tv, radio eller dagblade, der omfattes. I forhold til tv- og radioprogrammer skal der være tale om, at gerningsmanden er tildelt en fremtrædende rolle i programmet, dvs. at han eller hun deltager som hovedpersonen eller som en af flere hovedpersoner og har lejlighed til at ytre sig. Situationer, hvor gerningsmanden indtager en mere perifer rolle, eller hvor gerningsmanden indgår i programmet ved en tilfældighed, vil således ikke være omfattet. Tilsvarende gælder programmer, hvor gerningsmanden optræder anonymt.

Ordningen omfatter alle typer af tv- og radioprogrammer. Det er således uden betydning, om det pågældende program produceres af eksempelvis en nyhedsredaktion eller en underholdningsredaktion. Det afgørende vil være, hvorvidt gerningsmanden skal have en fremtrædende rolle i programmet. Dette vil typisk kunne forekomme ved underholdningsprogrammer og såkaldte realityprogrammer. Som eksempler på programmer, der typisk vil være omfattet af den foreslåede ordning, kan nævnes programmer, der følger dagligdagen for en gruppe af afsonere i et fængsel, eller som følger en

gruppe af afsonere, der deltager i særlige projekter, herunder projekter af resocialiserende karakter så som oplæring i madlavning, korsang mv. I modsætning hertil vil tv- eller radiointerview afgivet i forbindelse med nyhedsindslag eller lignende ofte være af så kort varighed, at en vurdering af den pågældendes rolle konkret vil føre til, at programmet ikke omfattes af den foreslåede ordning, idet den pågældende ikke kan siges at skulle indtage en fremtrædende rolle.

Det er endvidere ikke afgørende, om der er tale om optagelse til programmer, der forventes sendt i lokal eller landsdækkende tv/radio. Det er imidlertid en forudsætning, at det pågældende program produceres til udsendelse i Grønland. Ordningen vil således ikke omfatte programmer, der optages alene med henblik på udsendelse i udlandet. Ordningen vil endvidere ikke omfatte optagelser til brug for dokumentarfilm mv., der optages alene med henblik på visning i biografen. Det forhold, at et sådant program, der oprindeligt er produceret til udsendelse i udlandet eller til visning i en biograf, efterfølgende måtte blive sendt i grønlandsk tv/radio, bringer ikke programmet ind under ordningen, idet det afgørende er, hvorvidt programmet er produceret til udsendelse i Grønland. Det bemærkes i den forbindelse, at institutionen ikke kan forventes at være bekendt med, at eksempelvis en grønlandsk tv-station opkøber og sender programmer, der oprindeligt er produceret til visning i en biograf eller til udsendelse i udlandet.

I forhold til portrætinterview i et grønlandsk dagblad vil et længere personligt interview med gerningsmanden, hvor den pågældende får lejlighed til at udtale sig om sine personlige forhold, være omfattet af ordningen. Den pågældende artikel skal således kunne karakteriseres som et egentligt portrætinterview af den dømte. Almindelige artikler som f.eks. har karakter af nyhedshistorier, hvor der alene formidles fakta om den pågældende dømte eller dennes straffesag samt artikler, hvor der alene bringes kortere udtalelser eller lignende fra gerningsmanden, vil derimod ikke være omfattede. Tilsvarende gælder interview, hvor gerningsmanden optræder anonymt.

Ved dagblad forstås en avis, som udkommer mindst én gang ugentligt, og som henvender sig til en bred kreds af læsere. Et skrift, der eksempelvis retter sig mod bestemte erhvervs- eller faggrupper, vil ikke være omfattet af ordningen. Der skal endvidere være tale om et dagblad, hvis indhold hovedsagelig består af redaktionelt stof (det vil sige ikke annoncer) i form af artikler mv. inden for et bredt emneområde. Det er ikke afgørende, om der er tale om et landsdækkende eller lokalt dagblad.

Den foreslåede underretningsordning omfatter tilfælde, hvor det pågældende tv- eller radioprogram optages under gerningsmandens afsoning. Det er i den forbindelse uden betydning, hvornår programmet forventes sendt. Tilsvarende omfatter underretningsordningen tilfælde, hvor et dagbladsinterview laves under gerningsmandens afsoning, og det er således også her uden betydning, hvornår det pågældende portræt rent faktisk bringes.

Alene programmer og portrætinterview, der optages eller laves med den relevante institutions viden, vil være omfattet af ordningen.

Ordningen vil hermed typisk omfatte optagelse af tv- og radioprogrammer i institutionen samt interview, der afgives under journalistens tilstedeværelse i institutionen. Tilfælde, hvor den dømte medvirker i optagelsen af et tv- eller radioprogram eller stiller op til et portrætinterview uden for institutionens område, omfattes dog ligeledes, hvis institutionen har meddelt tilladelse til den dømtes udgang med viden om den pågældendes medvirken i optagelserne eller interviewet. Tilfælde, hvor den dømte deltager i et tv- eller radioprogram eller et portrætinterview, som optages eller laves under udgang eller anden form for ophold uden for institutionen, og som institutionen ikke er vidende om i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om udgangstilladelse, vil dermed falde uden for ordningen. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvor en indsat bruger en del af sin sædvanlige weekend-udgang til at medvirke i et tv- eller radioprogram eller et portrætinterview i et dagblad. I sådanne tilfælde vil institutionen ikke nødvendigvis være orienteret herom i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om udgangstilladelse.

Der vil, for så vidt angår tilfælde, hvor gerningsmanden optræder med et portrætinterview i dagblade, i øvrigt være en række situationer, hvor institutionen ikke vil være bekendt med, at den indsatte under afsoningen har kontakt til en repræsentant for medierne. Dette gælder bl.a. i tilfælde, hvor den indsatte i medfør af kriminallovens § 217 om retten til brevveksling og retten til at føre telefonsamtaler fra institutionen afgiver skriftlige eller mundtlige interview til pressen, uden at institutionen har viden herom. Sådanne interview, som foretages fra institutionen uden myndighedernes viden, vil ligeledes falde uden for underretningsordningen. I medfør af kriminallovens § 215 har de indsatte endvidere ret til at modtage besøg. Det vil ikke nødvendigvis fremgå af en besøgsansøgning fra eksempelvis en freelance journalist på research, at vedkommende vil aflægge besøg i denne egenskab. Det forudsættes imidlertid, at institutionen i fornødent omfang gør sig bekendt med, hvilke medier der aflægger besøg på institutionerne,

således at der kan ske underretning af en given forurettet i tilfælde omfattet af ordningen. Det bemærkes i den forbindelse, at den under pkt. 2.6.1.2 nævnte mulighed for at begrænse de indsattes ret til at udtale sig til medierne af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen eller for i øvrigt at modvirke en åbenbar krænkelse af retsfølelsen, jf. kriminallovens § 220, stk. 2, i forvejen forudsætter, at institutionen er bekendt med, at en indsat planlægger at udtale sig til medierne.

At den pågældende institution er bekendt med, at en indsat modtager besøg fra eksempelvis en journalist vil imidlertid i sig selv næppe være tilstrækkeligt til, at institutionen har den forudsatte viden, der kan udløse en underretning af den forurettede. Ordningen forudsætter derfor, at de relevante medier/journalister bidrager med oplysninger, der gør det muligt for institutionen at vurdere, om det pågældende program/interview omfattes af ordningen, herunder bl.a. i henseende til programmets/interviewets karakter og afgrænsningen af de omfattede medier. Dette gælder også i tilfælde, hvor den indsatte med institutionens viden under udgang skal interviewes mv. Det forudsættes, at institutionen indretter sin sagsoplysning på en sådan måde, at der hverken til medierne eller til vedkommende afsoner videregives oplysninger om, at offeret har anmodet om underretning. Det forudsættes ligeledes, at medierne inden for disse rammer bidrager med oplysninger.

Navnlig i de atypiske tilfælde, hvor det efter en konkret vurdering må antages, at den dømte vil skulle indtage en fremtrædende rolle i et nyhedsindslag i tv eller radio og dermed vil være omfattet af ordningen, vil det i praksis kunne være vanskeligt eller endog umuligt at foretage underretning af offeret, inden programmet sendes. Dette skyldes, at der navnlig ved nyhedsindslag vil kunne ske optagelse med kort varsel, ligesom sådanne indslag vil kunne blive sendt direkte.

Tilsvarende vil det i praksis kunne være vanskeligt eller endog umuligt at foretage underretning, inden et portrætinterview bringes i et dagblad, idet dagblade ofte vil operere med korte deadlines. I sådanne situationer forudsættes det, at den relevante myndighed udfolder rimelige bestræbelser på at underrette forurettede, hvilket efter omstændighederne vil kunne ske telefonisk. Selvom tidspunktet for offentliggørelse ikke er afgørende for, om ordningen finder anvendelse, bør underretningen af offeret så vidt muligt indeholde oplysninger om det forventede tidspunkt for offentliggørelse, i det omfang det er den underrettende myndighed bekendt.

Er der tale om optagelse af flere programmer i en programserie eller en serie af artikler, som portrætterer en gerningsmand, vil underretning alene skulle ske én gang. Er der derimod tale om optagelse af flere forskellige programmer/programserier eller forskellige artikler, der ikke har nogen indbyrdes sammenhæng, forudsættes offeret at blive underrettet om hvert enkelt program/programserie eller artikel/artikelserie.

Underretning efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 b, stk. 1, forudsætter, at den forurettede udtrykkeligt har anmodet herom. Det bemærkes i den forbindelse, at det med lovforslaget forudsættes, at en orientering om underretningsordningen fremgår af informationsmateriale til ofre.

Den forurettede vil med den foreslåede ordning på et hvilket som helst tidspunkt kunne anmode om at blive underrettet, og det forudsættes, at en anmodning om underretning behandles i forlængelse af dens modtagelse hos politiet, dog således at der først skal tages stilling til anmodningen efter kriminalsagens endelige afslutning ved retten.

Det vil helt overvejende kun være relevant at underrette den direkte forurettede. Hvis forurettede er afgået ved døden, kan der imidlertid på anmodning ske underretning til dennes efterladte nære pårørende.

Med hensyn til den nærmere fortolkning af kriteriet »nære pårørende« henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 1, sidste punktum, at en anmodning i en sag omfattet af underretningsordningen imødekommes, medmindre væsentlige hensyn til gerningsmanden taler imod. Der kan f.eks. være tilfælde, hvor der er en risiko for hævn fra den forurettedes side – f.eks. ved forbrydelser relateret til organiseret kriminalitet. Desuden kan det ikke udelukkes, at der vil være tilfælde, hvor hensynet til gerningsmandens privatliv overstiger hensynet til den forurettedes interesse i tryghed, f.eks. hvis der er risiko for chikane fra tredjemand.

Det bemærkes i den forbindelse, at gerningsmanden – i modsætning til den forurettede – forvaltningsretligt ikke som udgangspunkt kan anses for part i sagen om den forurettedes anmodning om at modtage underretning. Gerningsmanden har dermed ikke krav på at blive partshørt over oplysninger i sagen. Ved vurderingen af, om væsentlige hensyn til gerningsmanden taler imod en underretning, jf. ovenfor, skal politiet således lægge vægt på de

oplysninger, som allerede er i politiets besiddelse, og kun efter en konkret vurdering søge at oplyse grundlaget for afgørelsen i videre omfang.

En eventuel yderligere sagsoplysning i videst muligt omfang bør ikke ske ved at anmode gerningsmanden om en udtalelse om sagen, idet oplysningen om, at den forurettede har anmodet om underretning, i sig selv vil kunne skabe eller forstærke et modsætningsforhold mellem den forurettede og gerningsmanden. Det foreslås af samme grund, at gerningsmanden ikke orienteres om afgørelsen om, hvorvidt der skal ske underretning til den forurettede, medmindre særlige grunde taler herfor, jf. nedenfor om den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 b, stk. 3. Det bemærkes, at gerningsmanden som udgangspunkt heller ikke kan anses for klageberettiget i sagen om den forurettedes anmodning om underretning. Hvis politiet – fra gerningsmanden eller andre – modtager nye oplysninger, som kan have væsentlig betydning for vurderingen af, om hensynet til gerningsmanden taler imod en underretning af den forurettede, kan der efter omstændighederne være grundlag for at genoptage sagen hos politiet og – eventuel efter en høring af den forurettede – træffe en ny afgørelse på baggrund af det nye oplysningsgrundlag

Det forudsættes med lovforslaget, at der i kriminalforsorgens generelle vejledning til afsonere informeres om underretningsordningens eksistens, således at gerningsmanden har mulighed for at reagere i forhold til myndighederne, hvis han f.eks. modtager trusler fra den forurettedes omgangskreds under afsoningen.

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 b, stk. 2, indebærer, at underretningsordningen også omfatter gerningsmænd, som er dømt til forvaring efter kriminallovens § 161, dømt til anbringelse i hospital eller institution mv. efter kriminallovens § 157 eller dømt til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark efter de tidligere gældende regler, dvs. den nu ophævede bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 2, eller efter den tidligere kriminallovs § 102, stk. 3. På grund af foranstaltningens frihedsberøvende karakter for den forurettede er der i disse tilfælde tale om situationer, der er parallelle til den situation, hvor gerningsmanden afsoner en ubetinget frihedsstraf. Domme, som giver mulighed for, at der på et senere tidspunkt administrativt træffes afgørelse om frihedsberøvende foranstaltninger, er derimod ikke omfattet af ordningen.

Med hensyn til personer, der efter kriminallovens § 157 er dømt til anbringelse i hospital eller institution mv., forudsættes det, at ophør eller ændring

af foranstaltningen, således at udgang ikke længere kræver særskilt tilladelse, f.eks. ændring af en anbringelsesdom til en behandlingsdom, sidestilles med løsladelse, således at den forurettede i givet fald underrettes herom (samt om første uledsagede udgang og eventuel undvigelse).

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 336 b, stk. 3, bemyndiger justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om underretningsordningen, herunder om at afslag på underretning ikke kan påklages til en højere administrativ myndighed, og at persondatalovens bestemmelser ikke finder anvendelse i forhold til den dømte.

Justitsministeriet vil med hjemmel i denne bestemmelse udstede en bekendtgørelse, som beskriver den nærmere kompetencefordeling mellem de implicerede myndigheder samt de nærmere retningslinjer, for myndighedernes underretning, som beskrevet ovenfor. Ministeriet vil desuden i bekendtgørelsen fastsætte regler om, at et afslag fra politiet på at give underretning ikke kan påklages. Ministeren vil herudover i bekendtgørelsen fastsætte regler om, at anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysningers bestemmelser om oplysningspligt ikke finder anvendelse i forhold til gerningsmanden.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilken myndighed der bør tage stilling til den forurettedes anmodning om underretning, agter Justitsministeriet at fastsætte, at afgørelsen træffes af politiet. Det vil som udgangspunkt kun være i de tilfælde, hvor politiet efter en konkret vurdering afslår at give underretning, at det vil være nødvendigt at meddele den forurettede dette skriftligt. I andre tilfælde vil det således være tilstrækkeligt, at politiet i forbindelse med modtagelsen af anmodningen har oplyst, at den forurettede kan regne med underretning ved udgang og løsladelse mv. Det bemærkes dog, at hvis anmodningen fremsættes skriftligt, bør politiets oplysning herom til den forurettede ligeledes afgives skriftligt.

For så vidt angår selve underretningen af den forurettede agter Justitsministeriet i den kommende bekendtgørelse at bestemme, at underretning i sager, hvor gerningsmanden dømmes til anbringelse i en anstalt, foretages af kriminalforsorgen. Politiet bør således i forbindelse med fuldbyrdelsesordren vedrørende kriminaldommen orientere Kriminalforsorgen i Grønland, hvis den forurettede skal underrettes. Underretningen skal ske skriftligt direkte til den forurettede eller dennes efterladte nære pårørende, medmindre poli-

tiet i fuldbyrdelsesordren har angivet andet, f.eks. hvis politiet skønner, at særlige sikkerhedsmæssige eller andre hensyn til den forurettede taler for, at underretningen bør ske ved politiets foranstaltning.

For så vidt angår tilbageholdte, der løslades i forbindelse med en kriminaldoms afsigelse, fordi foranstaltningen anses for udstået, agter Justitsministeriet at fastsætte, at den mødende anklager skal sikre sig, at den forurettede underrettes om løsladelsen, hvis den forurettede ikke har været til stede under domsafsigelsen. Da retsmøder, hvori der afsiges dom, altid er offentlige, jf. retsplejelovens § 112, og enhver således kan gøre sig bekendt med en kriminalsags resultat, agter ministeriet endvidere at fastsætte, at underretning af den forurettede kan ske uden videre, det vil sige uden at politiet træffer afgørelse herom. Det er således i denne situation ikke relevant at vurdere, om væsentlige hensyn til gerningsmanden taler imod underretning.

Det er endvidere hensigten i den kommende bekendtgørelse at bestemme, at underretningen af den forurettede i tilfælde, hvor gerningsmanden er idømt særlige foranstaltninger jf. kriminallovens § 157, foretages af den myndighed, som fører tilsyn med foranstaltningen. Hospitalet, afdelingen eller institutionen mv. skal således orientere myndigheden med henblik på myndighedens underretning af den forurettede, når en uledsaget udgang agtes bevilget første gang af henholdsvis overlægen eller kommunen (samt ved eventuel undvigelse), hvilket skal fremgå af politikredsens fuldbyrdelsesordre i sagen.

Den foreslåede bestemmelse i § 336 b vil ikke begrænse de eksisterende muligheder for at underrette den forurettede om gerningsmandens løsladelse mv. Politiet vil således fortsat – uanset arten af den begåede kriminalitet – i konkrete tilfælde, hvor politiet ud fra præventive eller sikkerhedsmæssige overvejelser finder, at der er et særligt hensyn at tage til den forurettede i sagen, kunne foretage underretning ved gerningsmandens løsladelse mv. i overensstemmelse med persondataloven eller forvaltningsloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Efter de gældende regler i § 337, *stk.* 3, underrettes de, der må antages at have rimelig interesse heri, om en afgørelse om afvisning af en anmeldelse af en lovovertrædelse.

Med den foreslåede ændring af § 337, stk. 3, kommer det til at fremgå udtrykkeligt af loven, at den forurettede skal underrettes, hvis en anmeldelse afvises, eller hvis efterforskningen indstilles, samt at forurettede har klageadgang med hensyn til sådanne afgørelser.

Det foreslås endvidere, at forurettedes efterladte nære pårørende skal underrettes, hvis en anmeldelse afvises, eller efterforskningen indstilles. Det foreslås, at også de nære pårørende skal have adgang til at klage. Med hensyn til den nærmere fortolkning af kriteriet »nære pårørende« henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Det er ikke en betingelse, at forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Efter den gældende bestemmelse i § 448 kan retten efter anmodning fra politiet, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen træffe afgørelse om dørlukning, referatforbud, navneforbud, hvordan og ved hvem afhøring af et barn under 15 år eller en person, der er blevet videoafhørt, skal ske, og om, at tiltalte skal forlade retslokalet under afhøringen af et vidne.

Med den foreslåede bestemmelses *stk. 1* udvides adgangen til at træffe forhåndsafgørelse, således at det også vil være muligt for retten at træffe forhåndsafgørelse om spørgsmål om nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter retsplejelovens § 113, stk. 3.

Forslaget indebærer, at retten vil få mulighed for at træffe forhåndsafgørelse om udelukkelse af de nævnte personer og persongrupper fra et offentligt retsmøde i sager, hvor det allerede forud for hovedforhandlingen kan fastslås, at de pågældendes tilstedeværelse i retten vil kunne afholde vidnet eller parten fra at afgive en sandfærdig forklaring. Det kan f.eks. være relevant at anvende denne mulighed i forhold til personer med tilknytning til en gruppering i sager om organiseret kriminalitet.

Med den foreslåede bestemmelse i § 448, *stk. 2*, forpligtes anklagemyndigheden til senest samtidig med indlevering af bevisfortegnelsen at underrette

forsvareren og retten om, hvorvidt der foreligger sådanne spørgsmål som nævnt i stk. 1.

Anklagemyndigheden forudsættes på forhånd i fornødent omfang at undersøge spørgsmålet ved efter omstændighederne at rette henvendelse til vidnet, forurettede eller en bisidder for den forurettede.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Retsplejeloven indeholder ikke regler om underretning af forurettede om kriminalsagens udfald. Forurettede, der har fået påkendt et erstatningskrav i forbindelse med en offentlig kriminalsag, modtager imidlertid i praksis i dag underretning om dommens bestemmelse om erstatningskravet fra politiet.

Hvis forurettede ønsker dokumentation for dommens bestemmelse om erstatningen (en ekstrakt af dommen), henvises den pågældende til at rette henvendelse til retten. Ønsker forurettede i øvrigt at modtage en udskrift af dommen, skal forurettede benytte sig af reglerne om aktindsigt og bestille en udskrift af dommen.

Med den forslåede bestemmelse i § 478 a kommer det til at fremgå udtrykkeligt af retsplejeloven, at den forurettede og andre, der har fremsat et civilt krav under en offentlig kriminalsag, skal underrettes om rettens afgørelse om kravet. Det skal efter den forslåede regel være retten, der foretager underretningen. Underretning forudsættes at ske ved fremsendelse af en ekstrakt af dommen til den forurettede, medmindre den forurettede har anmodet om at få tilsendt en udskrift af dommen.

I tilfælde, hvor der er fremsat et civilt krav, som retten under sagens behandling har afvist at tage under påkendelse, bør oplysning herom fremgå af det materiale, som retten sender til den forurettede. Der kan om nødvendigt være tale om et uddrag af retsbogen.

Efter bestemmelsen skal andre, der har fremsat et borgerligt krav, f.eks. et forsikringssselskab, tilsvarende underrettes.

Forslaget indebærer endvidere, at forurettede skal underrettes om dommens resultat, hvis den forurettede anmoder om det. Det forudsættes, at politiet

ved underretningen om tiltalen mv. oplyser forurettede om adgangen til at få underretning om dommen, og at forurettede på en nem måde, f.eks. telefonisk, ved anvendelse af en blanket eller evt. via internettet, enten gennem politiet eller direkte over for retten kan bestille domsudskriften. Hvis anmodningen om en domsudskrift indgives til politiet, sendes anmodningen videre til retten. Retten vil herefter skulle behandle anmodningen som en anmodning om aktindsigt efter reglerne i retsplejelovens § 101, således at der sendes en udskrift af hele dommen, medmindre andet følger af reglerne om aktindsigt.

Reglen finder også anvendelse i ankesager. Hvis anken frafalder, må der derfor i givet fald gives forurettede underretning om, at sagen er sluttet på den måde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den [...], jf. § 2, stk. 1.

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, § 1 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, § 2 i lov nr. 168 af 27. februar 2019 og § 1 i lov nr. 1427 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:

§ 113. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Retsformanden kan endvidere nægte adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

§ 119. Retsformanden kan, når særlige grunde taler for det, give andre end dem, der har med sagen at gøre, tilladelse til at overvære et retsmøde, der afholdes for lukkede døre. De pågældende må ikke give meddelelse om forhandlingen til nogen, der ikke har haft adgang til mødet, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet.

§ 127. For overtrædelse af § 118, § 119, 2. pkt., § 125, stk. 1, 1. og 2. pkt., og stk. 3, eller af retens forbud efter § 120, § 125, stk. 1, 3. pkt., og § 126 kan der idømmes bøde.

1. I § 113, *stk. 3*, ændres »kan endvidere« til: »skal«.

2. I § 119 indsættes efter 1. pkt.:
»Forurettede i kriminalsager har ret til at overvære et retsmøde, der afholdes for lukkede døre, medmindre dørlukningens formål taler imod det.«

3. I § 127, *stk. 1*, ændres »§ 119, 2. pkt.« til: »§ 119, 3. pkt.«

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

§ 141. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved hjælp af fjernkommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Vidnet indkaldes til at møde et nærmere angivet sted, jf. § 163.

Stk. 4.---

Stk. 5.---

§ 314. Ved påtaleopgivelse eller tiltalefrafald underrettes den sigtede og andre med rimelig interesse heri om afgørelsen.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

§ 333. ---

4. I § 141, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »forsvarlig«: », herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor«.

5. Efter § 163 indsættes i *kapitel 12*:

»§ 163 a. Politiet eller anklagemyndigheden underretter retten, hvis der er behov for særlig hensyntagen i forbindelse med et vidnes møde i en kriminalsag. Retten bistår i fornødent omfang vidnet.«

6. § 314, stk. 1, affattes således:

»Ved påtaleopgivelse eller tiltalefrafald underrettes den sigtede, den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende. Det samme gælder andre, der må antages at have en rimelig interesse heri.«

7. I § 333 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Når særlige omstændigheder taler for det, kan retten efter anmodning besikke en bisidder for forurettede, selv om lovovertrædelsen ikke er omfattet af stk. 1.

Stk. 3. Er forurettede afgang ved døden som følge af forbrydelsen, kan retten efter anmodning beskikke en bisidder for forurettedes nære pårørende, når særlige hensyn taler for det, og betingelserne efter § 333, stk. 1 og 2, er opfyldt.«

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 4-7.

Stk. 2. Politiet vejleder forurettede om adgangen til bisidderbeskikkelse. Det skal fremgå af sagen, at der er givet sådan vejledning.

Stk. 3. Politiet indbringer den forurettedes anmodning om beskikkelse for retten.

Stk. 4. Bisidderen har krav på et passende vederlag og godtgørelse for udlæg. Udgifter til transport og overnatning m.v. afholdes kun, hvis udgifterne er godkendt af retten som nødvendige. Vederlaget fastsættes af retten ved sagens afslutning og afholdes af det offentlige.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om bisidderes opgaver og beføjelser.

§ 333. ---

Stk. 2. Politiet vejleder forurettede om adgangen til bisidderbeskikkelse. Det skal fremgå af sagen, at der er givet sådan vejledning.

§ 333. ---

Stk. 3. Politiet indbringer den forurettedes anmodning om beskikkelse for retten.

8. I § 333, *stk. 2, 1. pkt.*, der bliver stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »forurettede«: »eller, hvis forurettede er afgang ved døden som følge af forbrydelsen, forurettedes nære pårørende«.

9. I § 333, *stk. 3*, der bliver stk. 5, indsættes efter »forurettedes«: »eller, hvis forurettede er afgang ved døden som følge af forbrydelsen, den forurettedes nære pårørendes«.

Politiets vejledning om erstatning

§ 336. Politiet vejleder om adgangen til at gøre et civilt krav gældende under kriminalsagen, jf. § 334.

Stk. 2. Politiet vejleder desuden om adgangen til at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 3.

Stk. 3. Det skal fremgå af sagen, at der er givet vejledning efter stk. 1 og 2.

10. *Overskriften* før § 336 affattes således:

»Vejledning og information af forurettede«.

11. § 336 affattes således:

»§ 336. Politiet og anklagemyndigheden vejleder i fornødent omfang den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden, den forurettedes nære pårørende om vedkommendes retsstilling, herunder adgangen til at gøre et civilt krav gældende under kriminalsagen, jf. § 334, og adgangen til at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 3.

Stk. 2. Politiet og anklagemyndigheden vejleder endvidere i fornødent omfang vedkommende om sagens forventede forløb og informerer om sagens gang.

Stk. 3. Justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger dertil, fastsætter nærmere regler om vejlednings- og informationspligten efter stk. 1 og 2, herunder om at det skal fremgå af sagen, at der er givet vejledning efter stk. 1 og 2.«

12. Efter § 336 indsættes i *kapitel 33*:

»§ 336 a. Politiet eller anklagemyndigheden underretter

den forurettede om den rejste tiltale. Er forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende.

Stk. 2. Politiet eller anklagemyndigheden underretter den forurettede om tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis den forurettede har anmodet om det. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende, hvis vedkommende har anmodet om det. Underretning kan undlades, hvis den forurettede eller den forurettedes nære pårørende skal møde som vidne.

Stk. 3. Politiet eller anklagemyndigheden underretter den forurettede om en anke, hvis den forurettede har fremsat anmodning efter stk. 2. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende om en anke, hvis vedkommende har fremsat anmodning efter stk. 2.

Stk. 4. Politiet eller anklagemyndigheden underretter den forurettede om en sags genoptagelse, hvis forurettede har fremsat anmodning efter stk. 2. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende om en sags genoptagelse, hvis vedkommende har fremsat anmodning efter stk. 2.

§ 336 b. I sager, hvor der er afsagt dom om anbringelse i an-

stalt, jf. kriminallovens kapitel 31, for en grovere overtrædelse af kriminalloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, eller en seksualforbrydelse, underrettes den forurettede efter anmodning om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse samt om eventuel undvigelse, hvis den dømte har været tilbageholdt før dom og ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse. I sådanne tilfælde underrettes den forurettede desuden efter anmodning, hvis gerningsmanden under afsoning og på institutionens område med institutionens viden medvirker i optagelserne til et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse i Grønland, hvori den pågældende har en fremtrædende rolle, eller i et portrætinterview i et grønlandsk dagblad. Det samme gælder ved medvirken i optagelserne af et sådant tv- eller radioprogram eller interview uden for institutionens område i tilfælde, hvor institutionen har meddelt tilladelse til udgang med viden herom. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende efter anmodning. Underretning kan afslås, hvis væsentlige hensyn til gerningsmanden taler for det.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse,

hvis der er afsagt dom til særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, jf. kriminallovens § 157, dom til forvaring efter kriminallovens § 161 eller dom til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark efter de tidligere gældende regler.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om underretningsordningen, herunder om at afgørelser ikke kan påklages til en højere administrativ myndighed, og at persondatalovens bestemmelser om oplysningspligt ikke finder anvendelse i forhold til den dømte.«

§ 337---

Stk. 2.---

Stk. 3. Afvises anmeldelsen, underrettes de, der må antages at have rimelig interesse heri. Afgørelsen kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

§ 448 Afgørelse om dørlukning, referatforbud, navneforbud, hvordan og ved hvem afhøring af et barn under 15 år eller en person, der er blevet videoafhørt, skal ske, og om, at tiltalte skal forlade retslokalet under afhøring af et vidne, kan træffes forud for

13. § 337, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Afvises anmeldelsen, underrettes forurettede eller, hvis forurettede er afgang ved døden, forurettedes nære pårørende. Det samme gælder andre, der må antages at have en rimelig interesse heri. Afgørelsen kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.«

14. § 448 affattes således:

»§ 448. Retten kan efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen træffe afgørelse om

hovedforhandlingen, hvis politiet, forsvareren eller et vidne anmoder om det.

1) nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter § 113, stk. 3,

2) dørlukning efter §§ 114-115,

3) referatforbud efter § 120,

4) navneforbud efter § 123,

5) hvordan og ved hvem afhøring af et barn under 15 år eller en person, der er blevet videoafhørt, skal ske, jf. § 155, stk. 3,

6) at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, jf. § 458, stk. 1.

Stk. 2. Anklagemyndigheden skal senest samtidig med indlevering af bevisfortegnelsen underrette forsvareren og retten om, hvorvidt der foreligger sådanne spørgsmål som nævnt i stk. 1.«

16. Efter § 478 indsættes i *kapitel 39*:

»§ 478 a. Retten underretter den forurettede og andre, der har fremsat et civilt krav i en kriminalsag, om rettens afgørelse om kravet. I øvrigt meddeler retten den forurettede en udskrift af dommen, hvis den forurettede har anmodet om det.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den [...].

